

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Situační a výhledová zpráva

BRAMBORY

Celkové plochy brambor v roce 2004 na úrovni roku 2003

Rok 2004 byl mimořádně příznivý pro pěstování brambor

V roce 2004 byly velmi vysoké výnosy i škrobnatost brambor

V roce 2003/04 byly vysoké ceny brambor na evropském i tuzemském trhu

2004

ŘÍJEN

Odbor analýz a speciálních komodit MZe ČR

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Ivan Svoboda

MZe ČR

Ředitel odboru analýz a speciálních komodit

Ing. Tomáš Kreutzer

MZe ČR

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů:

ČSÚ	Český statistický úřad	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ČŠS	Český škrobárenský svaz	ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce	ÚBS	Ústřední bramborářský svaz ČR Havlíčkův Brod
GŘ	Generální ředitelství cel Praha	VÚB	Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.
MF	Ministerstvo financí ČR	VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha
MZe	Ministerstvo zemědělství ČR		
MP	Ministerstvo podohospodářstva SR		
SRS	Státní rostlinolékařská správa Praha		

Autor této zprávy touto cestou děkuje za spolupráci výše uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín „marketingový rok“, který je ve zprávě používán, začíná u komodity brambory 1.9. a končí 31.8. následujícího roku. Od marketingového roku 2004/05 začíná v ČR marketingový rok jako v EU, tedy od 1.7. do 30.6. následujícího roku.

ČSÚ upozorňuje, že po vstupu ČR do EU nemusí být získaná data o dovozu a vývozu úplná. U dovozů a vývozů v rámci EU budou chybět dodávky menších množství dané komodity.

OBSAH

Seznam zkratk	1
Úvod	1
Souhrn	1
Zásahy státu u komodity brambory	2
Kontrola kvality konzumních brambor	4
Pěstování a trh brambor v Evropě	6
Vývoj pěstování a trhu brambor v ČR	11
Rané konzumní brambory	17
Ostatní pozdní konzumní brambory	21
Průmyslové brambory	24
Sadbové brambory	25
Bramborový škrob	29
Výrobky z brambor	36
Přílohy	39

SEZNAM ZKRATEK

AZS	Aktivní zušlechťovací styk
CN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín)
CPV	Cena průmyslových výrobců
CZV	Cena zemědělských výrobců
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropská společenství
EUR	Euro, společná měnová jednotka většiny zemí EU
EU	Evropská unie
NK	Nařízení evropské komise (EK)
NV	Nařízení vlády
Sb	Sbírka (u zákonů)
SAPS	Přímá platba na 1 ha zemědělské plochy v EU
SOT	Společná organizace trhu (v odvětví bramborového škrobu)
SVZ	Situační a výhledová zpráva
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva BRAMBORY říjen 2004 navazuje na zprávu vydanou v říjnu roku 2003. Zpráva je zpracována na základě údajů dostupných k 10.9.2004 a celní statistiky do 30.6.2004 (výjimečně i k 31.7.2004). V první části zprávy jsou popsány zásahy státu vztahující se ke komoditě brambory. Další část je zaměřena na jakost tržních brambor v České republice a pěstování brambor v Evropě. Hlavní část je věnována problematice pěstování a zpracování brambor v České republice a problematice společné organizace trhu v odvětví bramborového škrobu. Ke zpracování zprávy byly použity údaje z několika informačních zdrojů z důvodu zachování objektivnosti a pro zabezpečení ochrany individuálních dat zúčastněných subjektů.

SOUHRN

Bramborářství ČR je m.j. charakteristické vysokým podílem samozásobitelských ploch, jejichž výměra může činit až 20 % z celkové plochy brambor. V marketingovém roce 2004/05 se odhaduje výměra 5 700 ha samozásobitelských ploch raných a pozdních konzumních brambor. Na zásobování trhu čerstvými bramborami má naprosto rozhodující podíl zemědělský sektor.

V marketingovém roce 2004/05 bude činit podle odhadu ČSÚ celková sklizeň brambor (rané a pozdní konzumní a průmyslové) za zemědělský sektor **893,8 tis. t**. To by představovalo meziroční nárůst o 211 tis. t a předpoklad lepšího zásobení tuzemského trhu konzumními bramborami v roce 2004/05. Z tohoto množství podle odhadu připadá **580 tis. t** na **pozdní konzumní** brambory a **139 tis. t** na **rané konzumní brambory**. Celková produkce průmyslových brambor se odhaduje na cca **175 tis. t**. Vyšší produkce brambor je v důsledku vyšších výnosů, které se v tomto roce předpokládají u všech kategorií brambor. Při započítání produkce samozásobitelů se celková výroba zvýší mírně nad úroveň 1 mil. t.

Celková plocha brambor (rané a pozdní konzumní a průmyslové) dosáhla v roce 2004 v zemědělském sektoru **35 974 ha**, tedy přibližně stejně jako v minulém roce. V tomto roce poklesly plochy raných konzumních brambor na **6 380 ha**, ale produkce těchto raných brambor byla v důsledku

vysokých výnosů, odhadem **21,78 t/ha**, vyšší než v minulém roce. V tomto roce jsou odhadovány i podstatně vyšší výnosy v průměru **25,74 t/ha** u pozdních konzumních brambor.

Celkový dovoz konzumních brambor v roce 2003/04 (včetně raných) v čerstvém stavu se oproti marketingovému roku 2002/03 velmi výrazně zvýšil na celkovou úroveň **86,4 tis. t** (meziroční nárůst o 57,5 tis. t). Markantní zvýšení dovozů bylo především v důsledku nízké úrody v roce 2003, ale částečně i úplnou liberalizací obchodu v rámci EU od května 2004. Brambory byly dováženy především z Nizozemí a Německa. Vývoz konzumních brambor činil v roce 2003/04 celkem 4 453 t. Celkový čistý dovoz (dovoz mínus vývoz) konzumních brambor za marketingový rok 2003/04 je odhadován, na základě údajů ČSÚ do 30.6.2004, na 82 tis. t.

Dovoz výrobků z brambor se odhaduje podle stavu k 30.6.2004 přibližně na stejné úrovni jako v minulém roce. Největším problémem pro tuzemské bramborářství jsou trvale vysoké dovozy bramborových hranolků, zejména z Polska (v posledních letech vždy okolo 20 tis.t). Vývoz výrobků z brambor je podstatně nižší než dovoz a dosahuje pouze asi 14 % z úrovně dovozu.

Ceny zemědělských výrobců pozdních konzumních brambor zaznamenaly v roce 2003/04 prudký nárůst oproti roku 2002/03. Ceny v průběhu marketingového roku postupně narůstaly z hodnoty 4 635 Kč/t v září až na nejvyšší hodnotu 8 017 Kč/t v březnu. Průměrná cena v marketingovém roce byla **6 923 Kč/t** (meziroční nárůst o 3 518 Kč/t). Spotřebitelské ceny brambor se v roce 2003/04 pohybovaly v rozpětí od 10,21 Kč/kg do 15,86 Kč/kg a byly rovněž výrazně vyšší než v roce 2002/03.

V roce 2004 byly poměrně velmi příznivé podmínky pro pěstování brambor a to jak raných tak i pozdních konzumních brambor. I když byl počátek sázení raných konzumních brambor a posléze i sklizeň asi o 1 týden opožděn, tak v důsledku příznivých klimatických podmínek bylo dosahováno většinou podstatně vyšších výnosů. Vyšších výnosů bylo dosahováno i u pozdních konzumních brambor, i když byly některé porosty zvláště u pozdních odrůd částečně postiženy letním suchem.

Osázená plocha průmyslových brambor (převážně pro výrobu bramborového škrobu) letos meziročně vzrostla o 380 ha. Průmyslové brambory podle odhadu dosáhnou v tomto roce jak vyššího výnosu tak především škrobnatosti, která se odhaduje na velmi vysoké úrovni 19,5 %. Vzhledem k přidělené národní kvótě pro výrobu bramborového škrobu od EU ve výši 33 660 tun a predikci vyšších výnosů a škrobnatosti brambor, může v dalších letech dojít k mírnému poklesu na plochu přibližně 6 tis. hektarů.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODITY BRAMBORY

Do zásahů státu u komodity brambory jsou zahrnuty:

- 1. Celní a ochranná opatření**
- 2. Licenční politika**
- 3. Daňová politika**
- 4. Dotační politika**
- 5. Zásahy Státního zemědělského intervenčního fondu – SZIF**

1. Celní a ochranná opatření

Dne 17. prosince 2003 nabylo účinnosti Nařízení vlády č. 462/2003 Sb., kterým byl vydán celní sazebník a stanoveny sazby dovozního cla pro rok 2004. Vzhledem ke vstupu ČR do EU byl celní sazebník platný pouze do 30.4. 2004. Od 1.5. 2004 jsou v ČR platné pouze celní předpisy EU. V příloze SVZ jsou uvedena cla, která mají vztah ke komoditám brambory a bramborovému škrobu a výrobkům z těchto komodit a to před vstupem i po vstupu do EU (cla vůči třetím zemím).

2. Licence týkající se dovozu a vývozu zboží

Do 30.4.2004 nepodléhala licenčnímu řízení v ČR žádná z komodit brambory či škrobu. Od 1.5.2004 podléhá licenčnímu řízení bramborový škrob. Podle nařízení Rady č. 1784/2003 o společné organizaci trhu s obilovinami a nařízení EK č. 1291/2000, kterými se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, podléhá licenčnímu řízení při dovozu i vývozu také bramborový škrob. Vydáváním licencí je v ČR pověřen SZIF. Platnost licencí trvá 4 měsíce plus probíhající měsíc.

3. Daňová opatření

Daň z přidané hodnoty

V oblasti daňové politiky státu došlo především v souvislosti se vstupem do EU k zásadní změně v oblasti DPH. S účinností od 1.5.2004 (s výjimkou několika paragrafů) nabyl účinnosti **zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty**. Tento zákon upravuje daň z přidané hodnoty uplatňované na zboží, nemovitosti a služby. **Základní sazba** daně byla snížena z 22 % na **19 %** a **snížená sazba** daně zůstala na **5 %**.

Ve snížené 5% sazbě DPH byla zařazeny m.j. následující kapitoly a skupiny položek celního sazebníku:

- 07 zelenina
- 11 mlýnské výrobky, škroby, inulín
- 1702 ostatní cukry
- 20 přípravky ze zeleniny

4. Dotační politika

Prostřednictvím jednotlivých podpůrných programů (PP) týkajících se brambor byly vypláceny v roce 2004 následující dotační tituly finančních podpor:

PP 3.c.) Podpora testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod. Výše dotace je **60 %** prokázaných přímých nákladů.

PP 3.d.) Podpora ozdravení šlechtitelského materiálu odrůd brambor vyšlechtěných v České republice. Výše dotace je do **80 %** prokázaných přímých nákladů.

PP 3.e.) Podpora šlechtění zaměřeného na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým i abiotickým činitelům. Výše dotace je do 90 % prokázaných vyjmenovaných nákladů.

PP 3.f.) Podpora používání certifikované sadby brambor na produkčních plochách u pěstitelů hospodařících v uzavřené sadbové oblasti vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění osiva a sadby do oběhu, jako prevence proti šíření karanténních bakterií. Výše dotace je **do 2500 Kč/t u stupně C1 a do 1500 Kč/t u stupně C2 za 1 tunu certifikované sadby** použité na vlastní výsadbu produkčních (nikoliv množitelských) ploch, maximálně však 3 t/ha osázené plochy.

Pro rok 2004 byly stanoveny v rámci podpůrných programů speciálně pro brambory tyto finanční limity:

PP 3.d.) – 3,0 mil. Kč.

PP 3.f.) – 47,8 mil. Kč.

5. Zásahy Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF)

Zákon č. 256/2000 Sb. o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů nabyl platnosti 11.8.2000. SZIF provádí opatření a zavádí tržní pořádky pro stabilizaci trhů se zemědělskými výrobky a potravinami s cílem minimalizace výkyvů cen na domácím trhu. Zákon č. 128/2003 Sb. novelizoval zákon č. 256/2000 Sb., s ohledem na převod předpisů EU do našeho práva, tak aby SZIF mohl realizovat společnou zemědělskou politiku EU. Po 1.5.2004 SZIF již zcela provádí realizaci SZP v podmínkách ČR, což se týká i opatření při SOT v odvětví škrobu.

KONTROLA KVALITY KONZUMNÍCH BRAMBOR SZPI

Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti konzumních brambor za leden až srpen roku 2004

Za období leden až srpen roku 2004 provedla Státní zemědělská a potravinářská inspekce kontrolu 682 šarží brambor. Právním předpisům nevyhovělo celkem 124 šarží, tj. 18,2 % kontrolovaných šarží brambor.

Zjištění za prvních osm měsíců roku 2004 lze srovnat s předchozími roky. V roce 2003 bylo jako nevyhovující hodnoceno 19,6 % kontrolovaných šarží, v roce 2002 25,7 % a v roce 2001 pak 35,7 % kontrolovaných šarží.

Hlavní pozornost prováděné kontroly byla opět zaměřena na maloobchodní síť, kde bylo zkontrolováno celkem 547 šarží, z toho právním předpisům nevyhovělo 116, tj. 21,2 %. Tento výsledek je lepší než tomu bylo v roce 2003, kdy za stejné období bylo jako nevyhovující hodnoceno 27,8 % kontrolovaných šarží.

Ve velkoobchodech bylo celkem zkontrolováno 106 šarží (o 229 šarží méně než v roce 2003), jako nevyhovující bylo vyhodnoceno pouze 6 šarží, tj. 5,7 %.

I když výsledky úřední kontroly nelze považovat za statisticky věrný obraz úrovně jakosti a zdravotní nezávadnosti potravin, je možné na základě výše uvedených čísel vyslovit předpoklad, že úroveň prodeje konzumních brambor se stále postupně zlepšuje. To je dáno nejen vegetačními podmínkami jednotlivých ročníků, ale i neustálým zvyšováním úrovně výroby brambor. Úroveň prodeje konzumních brambor se zvyšuje zejména v důsledku jejich kvalitnějšího uskladnění, odpovídajícího třídění a stále se lepšící úrovně spotřebitelského balení.

Specifickým problémem tak zůstává především dodržování požadavků na jakost konzumních brambor v maloobchodě. Do této oblasti je také směřována ze strany SZPI při kontrole konzumních brambor největší pozornost.

Počet kontrolovaných vzorků konzumních brambor za 1. – 8. měsíc roku 2004

Brambory	Výroba			Velkoobchod			Maloobchod			Celkem		
	celkem	nevyh.	%	celkem	nevyh.	%	celkem	nevyh.	%	celkem	nevyh.	%
Rané	1	0	0,0	29	0	0,0	96	15	15,6	126	15	11,9
Pozdní	27	2	7,4	77	6	7,8	451	101	22,4	556	109	19,6
Tuzemsko	27	2	7,4	60	6	10,0	483	100	20,7	570	108	18,9
Dovoz	1	0	0,0	46	0	0,0	64	16	25,0	112	16	14,3
Celkem	28	2	7,1	106	6	5,7	547	116	21,2	682	124	18,2

Pramen: SZPI

Při sledování obsahu cizorodých látek nebylo zjištěno překročení žádného ze stanovených hygienických limitů a z tohoto hlediska brambory stále zůstávají pro spotřebitele zcela bezpečnou potravinou.

Kontrola odrůdové pravosti a jednotnosti

Stejně jako v předchozích letech byla i v roce 2004 prováděna Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí kontrola zaměřená na odrůdovou pravost a jednotnost konzumních brambor.

Příslušné laboratorní rozborů byly prováděny v tomto roce v laboratořích Výzkumného ústavu bramborářského s.r.o. v Havlíčkově Brodě, která má požadovanou akreditaci dané laboratorní metody.

Výsledky roku 2004

V roce 2004 proběhla kontrola odrůdové pravosti a jednotnosti v měsíci květnu. Během této kontroly bylo prověřeno celkem 40 šarží konzumních brambor o celkové hmotnosti 7 388 kg. Požadavkům právního předpisu nevyhověly celkem 2 šarže, tj. 2,5 % o hmotnosti 804 kg.

Z celkového počtu kontrolovaných šarží bylo kontrolováno 14 šarží konzumních brambor raných, u kterých nebylo zjištěno porušení právního předpisu.

Pozdních konzumních brambor bylo kontrolováno 26 šarží, jako nevyhovující byly vyhodnoceny pouze 2 šarže, tj. 7,7 %.

Výsledky kontroly konzumních brambor podle země původu v roce 2004

Deklarovaná země původu	Počet kontrolovaných šarží	Počet nevyhovujících šarží	% nevyhovujících šarží
Česká republika	19	2	10.5
Řecko	8	0	0
Německo	4	0	0
Španělsko	3	0	0
Holandsko	2	0	0
Itálie	2	0	0
Izrael	1	0	0
Polsko	1	0	0
Celkem	40	2	2,5

Pramen: SZPI

Dosažený výsledek, kdy byly pouze dva vzorky hodnoceny jako nevyhovující, tj. 2,5 %, je z hlediska odrůdové jednotnosti nejlepším výsledkem dosaženým od roku 2000, kdy se začalo s pravidelným sledováním toho jakostního znaku. Přitom v roce 2003 bylo zjištěno 6 nevyhovujících šarží z Itálie (54,5 % z kontrolovaného počtu) a 5 šarží ze Španělska (14,2 %). Zásilky původem z Řecka měly z hlediska odrůdové jednotnosti ještě v roce 2002 nejhorší výsledky, ale poslední 2 roky již jsou vyhovující.

Úřední kontrola jakosti a zdravotní nezávadnosti konzumních brambor po vstupu České republiky do Evropské unie:

Vstupem České republiky do Evropské unie došlo k podstatným změnám ve struktuře právního řádu ČR. Nařízení komise EU se stanly právními normami, jejichž význam je nadřazen zákonům ČR. Tímto způsobem je v EU zaručena harmonizace právního řádu členských zemí, jejímž cílem je odstranění překážek volného obchodu mezi státy Unie.

Je však i celá řada oblastí a výrobků, u kterých nejsou jejich vlastnosti právním řádem EU upraveny a v těchto případech mluvíme o tzv. neharmonizované sféře. Pak platí zásada vzájemného uznávání předpisů jednotlivých členských zemí, které jsou považovány za rovnocenné.

Konzumní brambory, resp. jejich jakost, není upravena nařízením EU. Z toho pak vyplývá, že do České republiky mohou být dovezeny ty konzumní brambory, které byly v zemích původu vyrobeny legálně, tj. v souladu s právním řádem producentské země. Tuzemské brambory, resp. osoby, které je vyrábí a uvádí do oběhu, musí i po vstupu do EU splňovat požadavky zákona o potravinách č. 110/97 Sb. a vyhlášky č. 157/2003 Sb., která nahradila po vstupu do Evropské unie vyhlášku č. 332/97 Sb. Z hlediska výrobců a obchodníků zde nedochází k žádné změně požadavků na jakost konzumních brambor. Podle této vyhlášky se ale budou moci kontrolovat jakostní požadavky pouze u tuzemských brambor a u brambor dovezených ze třetích zemí.

Při kontrole dovozových brambor pak bude nutné mít k dispozici předpis určující jakost z příslušné producentské země respektive jeho úřední překlad. Pokud kontrolované brambory nevyhoví příslušnému předpisu bude se jednat o produkci vyrobenou a exportovanou nelegálně a pouze tehdy bude možné omezit její přístup na vnitřní trh v České republice. Může však nastat situace, že producentská země nemá příslušný předpis upravující na jejím vnitřním trhu jakost konzumních brambor. I v tomto případě platí zásada vzájemného uznávání. Výrobek, který byl řádně vyroben

tradičním způsobem v členském státě a uveden na trh se může na trhu EU volně pohybovat, pokud v některém členském státě tomu nebudou bránit převažující důvody obecného zájmu. Lze očekávat, že členský stát původu výrobku bude zastávat názor, že výrobek nepředstavuje ani potenciální riziko.

Při rozhodování o regulaci takového výrobku pak budou srovnávány preference státu výrobce se stejně legitimními preferencemi státu dovozu. Jsou-li opatření na straně státu dovozu přiměřená cílům, které tento stát sleduje, může výrobek odmítnout z důvodu, že těmto cílům neodpovídá. To však již zřejmě nebude úlohou kontrolních orgánů.

Obecně pak platí, že pokud v českém právním řádu bude uložena povinnost, která bude v rozporu, nebo půjde nad rámec Nařízení EU, nastoupí jev, který se nazývá „přímý účinek práva EU“. To znamená, že vnitřní předpis sice zůstane formálně dále platný, ale při případném soudním řízení bude upřednostněno právo EU.

Jiná je ale situace z hlediska toho, zda daný výrobek může klamat spotřebitele. Tak je například možné argumentovat v případě raných brambor tím, že český spotřebitel pod tímto pojmem zná to, co je v našich předpisech definováno určitými vlastnostmi jako raná brambora a pokud by dovozce brambor použil toto označení u jiných než raných brambor, uváděl by českého spotřebitele v omyl. Bude tedy nutné i rozlišovat, kdy se v případě „neharmonizované“ potraviny může jednat o klamání spotřebitele a kdy půjde o nedodržení technických požadavků na jakost a zdravotní nezávadnost.

PĚSTOVÁNÍ A TRH BRAMBOR V EVROPĚ

Produkce konzumních brambor ze sklizně v roce 2002 činila v EU 15 cca 46,33 mil. t. Tato vysoká produkce dokonale zabezpečila evropský trh kvalitními bramborami v roce 2002/03, což samozřejmě ovlivnilo prudké snížení průměrné ceny až na úroveň 71,3 EUR/t (průměrná cena za období říjen-květen). V roce 2003 produkce brambor v EU 15 naopak výrazně poklesla (41,35 mil. t), což se následně projevilo ve značném zvýšení průměrné ceny (více než dvojnásobně) až na odhadovanou úroveň 159 EUR/t.

Vliv ceny brambor na osázené plochy v EU 5 a v EU 10

Období	Průměrná cena v EU 5	% změny plochy*	
	EUR/t	EU 5	EU 10
1994/95	242,7	+ 5,9	+ 2,1
1995/96	113,1	+ 4,8	- 4,9
1996/97	41,5	- 6,4	-10,6
1997/98	90,0	- 7,4	- 3,5
1998/99	217,0	+10,6	- 2,9
1999/00	60,3	- 2,8	- 5,4
2000/01	85,8	- 4,8	- 3,2
2001/02	123,6	- 0,3	+ 0,5
2002/03	71,3	- 3,0	- 5,1
2003/04**	159,0	+ 3,2	- 1,1
2004/05***	90,0		

Pramen: Potato Markets, * % změny osázené plochy v následujícím roku sklizně.

** odhad Agra Europe, *** predikce Agra Europe

Poznámka : EU 5: Německo, Francie, Nizozemsko, Belgie, Velká Británie

EU 10: Itálie, Španělsko, Portugalsko, Švédsko, Dánsko, Irsko, Finsko, Rakousko, Řecko, Lucembursko

Průměrné ceny producentů v EU - 5 a celková sklizeň brambor v EU - 15

Období	říjen - prosinec EUR/t	leden - březen EUR/t	duben - květen EUR/t	EU - 15 sklizeň mil. t
1995/96	127,76	110,14	92,38	44,596
1996/97	42,66	40,24	41,05	50,567
1997/98	77,67	93,80	106,24	47,980
1998/99	189,83	245,20	192,90	43,497
1999/00	70,68	53,88	41,12	48,756
2000/01	75,85	81,86	110,92	48,778
2001/02	118,27	133,80	117,01	45,145
2002/03	58,8	74,0	83,5	41,354
2003/04*	155,3	153,3	177,5	44,689

Pramen: Potato Markets

Poznámka: 2003/04 * odhad

V roce 2004 se odhaduje, že ve srovnání s předešlým rokem dojde v zemích EU 15 ke zvýšení produkce brambor, které povede posléze k poklesu cen.

Celková produkce brambor v EU 15 se odhaduje ve výši 44 689 tis. t, což je ve srovnání s rokem 2000 pokles o 7,42 % (-3 582 tis. t), ale proti roku 2003 nárůst o 8,06 % (+3 335 tis. t). V bramborářsky nejvyspělejších zemích se celkově očekává nárůst produkce, proti roku 2003 o 10,0 % (+3 120 tis. t). Produkce by měla vzrůst především v Belgii o 16,9 %, v Německu o 15,2 % a Nizozemsku o 10,9 %.

V EU 15 došlo v roce 2004 ke zvýšení osázených ploch bramborami o 1,73 % (+21,1 tis. ha) a celková plocha dosáhla 1 237,4 tis. ha. V pěti hlavních produkčních zemích EU 15 (Nizozemsko, Francie, Belgie, Německo, Velká Británie) bylo v roce 2004 podle předběžných údajů Agra Europe bramborami osázeno 831,8 tis. ha. Proti roku 2003 došlo ke zvýšení ploch brambor o 3,16 % (+25,5 tis. ha). V ostatních zemích EU však plochy klesly o 1,1 %, (-4,4 tis. ha). K nejvyššímu zvýšení osázené plochy brambor došlo v roce 2004 proti roku 2003 v Nizozemsku o 2,8 % (+4,5 tis. ha).

Počasi na většině území Evropy bylo (s výjimkou letního sucha v některých oblastech) pro pěstování pozdních brambor v roce 2004 vcelku příznivé. Proto se také v pěti nejproduktivnějších zemích EU očekává v průměru zvýšení hektarových výnosů proti roku 2003 o 6,5 % (+2,5 t/ha). K nejvyššímu zvýšení hektarových výnosů by mělo podle časopisu Agra Europe dojít v Německu o 14,7 % (+4,8 t/ha) a Nizozemsku o 7,8 % (+3,2 t/ha).

Plochy brambor v EU 15 v tis. ha

	2004 *	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Nizozemsko	163,0	158,5	164,3	161,7	174,9	179,5	126,5	179,9
Francie	159,8	156,0	162,3	160,8	162,8	164,2	164,1	170,2
Belgie	66,8	59,3	61,7	62,2	65,8	68,8	60,6	57,7
Německo	292,8	287,3	284,1	282,1	304,4	308,5	297,3	303,6
V. Británie	149,4	145,3	158,5	165,3	166,0	177,6	164,1	165,9
EU - 5	831,8	806,3	830,9	833,5	873,9	898,7	812,6	877,2
Španělsko	98,5	103,6	113,6	115,5	123,3	136,1	141,7	150,1
Itálie		78,5	80,1	79,6	81,9	86,4	90,1	90,7
EU - 10	405,6	409,9	431,8	429,6	451,3	-	-	-
EU - 15	1 237,4	1 216,3	1 262,7	1 262,9	1 325,2	1 375,6	1 303,9	1 386,5

Výnosy v t/ha

	2004 *	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Nizozemsko	44,0	40,8	44,8	43,4	46,5	45,8	41,5	44,3
Francie	40,3	40,2	42,6	37,5	39,5	39,7	36,9	39,3
Belgie	44,2	42,5	47,2	41,3	44,4	44,4	40,6	45,7
Německo	39,0	34,2	39,1	40,8	43,3	37,5	38,1	38,4
V. Británie	42,2	41,2	43,7	40,2	37,7	40,2	39,3	43,0
EU - 5	41,2	39,2	42,4	40,6	42,3	40,6	38,8	41,1
Španělsko	27,8	26,9	27,3	25,6	25,5	24,7	22,9	21,7
Itálie		26,0	25,9	25,3	25,1	24,0	24,4	22,3
EU - 10	25,6	24,9	25,8	25,4	25,1	-	-	-
EU - 15	36,1	34,0	36,7	35,4	36,4	35,1	33,1	34,5

Produkce v tis. t

	2004 *	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Nizozemsko	7 174	6 469	7 363	7 015	8 127	8 221	5 249	7 973
Francie	6 439	6 275	6 908	6 078	6 434	6 525	6 053	6 689
Belgie	2 949	2 522	2 909	2 564	2 922	3 057	2 462	2 637
Německo	11 419	9 813	11 114	11 503	13 193	11 568	11 338	11 659
V. Británie	6 307	5 986	6 921	6 647	6 252	7 131	6 456	7 128
EU - 5	34 288	31 168	35 215	33 807	36 928	36 502	31 558	36 086
% z EU - 15	76,7	75,4	76,0	75,6	76,5	75,5	74,9	75,5
Španělsko	2 741	2 790	3 104	2 957	3 138	3 367	3 247	3 254
Itálie		2 041	2 075	2 010	2 053	2 072	2 195	2 020
EU - 10	10 401	10 186	11 118	10 918	11 343	-	-	-
EU - 15	44 689	41 354	46 333	44 726	48 271	48 338	43 204	47 811

EU - 5 – průměrná cena konzumních brambor v EUR/t (říjen – květen)

	2004 *	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
EU - 5	90,0**	159,0*	71,3	123,6	85,8	60,3	217,0	90,0

Pramen: Potato Markets k 24.8.2004,

Poznámka: * odhady Agra Europe, ** v roce 2004/05 predikce Agra Europe

Budeme-li sledovat vývoj produkce brambor v EU tak zjistíme, že produkce má cyklický trend. Sklizeň brambor byla v EU v roce 2003 nejnižší za posledních 8 až 10 let. Pokud vznikne nedostatek brambor na trhu, pak se vždy zvyšuje jejich cena, což následně vede ke zvýšení ploch raných i pozdních konzumních brambor v příštím roce. Tato situace nastala i v roce 2004. Průměrná cena konzumních brambor v pěti hlavních produkčních zemích EU dosáhla v marketingovém roce 2003/04 hodnoty **159 EUR/t** (cca 5 063 Kč/t) a byla nejvyšší od roku 1998/99.

Vývoj sklizně a průměrné ceny konzumních brambor v Německu

Období	Plocha v tis. ha	Výnos v t/ha	Sklizeň v mil. t	Průměrná cena v EUR/t
1995	315,17	31,40	9,898	100,20
1996	335,80	39,01	13,100	28,70
1997	303,58	38,41	11,659	82,70
1998	297,26	38,14	11,338	164,10
1999	308,50	37,50	11,568	55,40
2000	304,38	40,78	13,193	36,50
2001	282,10	40,78	11,503	102,20
2002	284,10	39,12	11,114	64,40
2003	287,10	34,18	9,813	116,6
2004*	290,00	40,00	11,600	50,00

Pramen: Potato Markets, Poznámka: 2004* odhad Agra Europe

Trh konzumních brambor v Německu

Týdenní ceny producentů konzumních brambor v EUR/t								
Období	třída 1*				třída 2 + 3**			
	2004/05	2003/04	2002/01	2001/02	2004/05	2003/04	2002/03	2001/02
31. srpna	60,00	147,50	105,00	130,40	50,40	121,50	70,80	87,80
7. září	54,40	153,80	95,00	130,40	41,70	123,80	64,40	88,60
14. září	44,40	146,30	76,30	127,80	37,90	125,00	64,40	89,50

Pramen: Potato Markets weekly No 1421

Poznámka: * třída 1 – pevné, lojovité, ** třída 2 + 3 – polomoučnaté, moučnaté.

Týdenní ceny producentů konzumních brambor v Německu od konce srpna do poloviny září byly v roce 2004 podstatně nižší než v předchozích letech a to jak u tříd lojovitých či moučných brambor (u třídy 1 až třikrát nižší než v předchozím roce). Tyto ceny jsou vysoce konkurenční pro tuzemské pěstitele.

Vývoj sklizně a průměrné ceny konzumních brambor v Nizozemsku

Ukazatel	Plocha v tis. ha	Výnos v t/ha	Sklizeň v tis. t	Průměrná cena v EUR/t
2000	174,9	46,5	8 127	62,8
2001	161,7	43,4	7 015	122,2
2002	164,3	44,8	7 362	61,8
2003	159,0	40,8	6 469	177,5
2004	163,0	44,0	7 174	

Pramen: Agra Europe – Potato Markets weekly 2004

Poznámka: odrůda Bintje

Vývoj sklizně raných brambor ve Španělsku

Ukazatel	Velmi rané			Rané		
	Plocha	Výnos	Sklizeň	Plocha	Výnos	Sklizeň
	tis. ha	t/ha	tis. t	tis. ha	t/ha	tis. t
1995	4,8	13,2	63,3	33,2	16,2	536,2
2000	3,9	15,4	60,1	23,8	22,7	541,0
2001	3,4	17,5	59,4	21,6	20,3	439,0
2002	3,7	19,5	72,3	21,1	23,0	484,2
2003	3,1	21,8	67,6	20,3	23,5	477,8
2004*	3,5	21,8	76,3	19,0	-	-

Pramen: Agra Europe – Potato Markets weekly No 1411

Produkce raných brambor ve Španělsku má v posledních letech sestupný trend, hlavně v důsledku postupně klesajících pěstebních ploch. Výnosy raných brambor mají však v tomto období naopak vzestupný trend.

Plochy, výnosy a produkce brambor v zemích přistoupivších v roce 2004 do EU

Ukazatel	Plocha (tis. ha)			Hektarový výnos (t/ha)			Produkce (tis. t)		
	2002	2003	2004*	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Polsko	803,4	765,7	cca 750	19,3	17,9	20,0	15 524	13 700	14 500
Lotyšsko	99,2	93,2	78,0	15,4	15,5	16,3	1 531	1 531	1 400
ČR	38,3	36,0	36,0	23,5	19,9	24,8	901	716	890
Litva	53,6	55,1	50,0	14,3	12,3	15,0	768	678	748
Maďarsko	34,0	28,4	27,5	22,1	15,7	25,0	752	446	688
Slovensko	26,5	25,6	24,4	18,3	15,3	20,6	484	392	494
Estonsko	18,3	17,0	22,9	15,6	14,4	15,0	286	244	350
Slovinsko	7,1	6,8	6,8	23,3	22,8	24,0	166	155	163
Celkem	1 080,4	1 027,8		19,0	16,7		20 400	17 800	19 233
% k EU 15	85,6	84,5		51,8	49,1		44,0	43,0	43,0

Pramen: Eurostat. Poznámka: Údaje za Maltu a Kypr nejsou k dispozici. * v roce 2004 odhady

Pěstební plocha brambor v nových členských zemích EU se přibližuje rozsahu pěstování brambor v bývalé EU 15, v roce 2001 byla dokonce celková výměra vyšší o 19 % než v EU 15. Rozhodující podíl na pěstování brambor v nových členských zemích jednoznačně stále připadá na Polsko, i když se výměra v posledních letech značně snížila. V důsledku velmi nízkých výnosů, které jsou v průměru až 2,5 krát nižší než ve vyspělých zemích EU 5, nedosahuje celková produkce brambor ani polovinu produkce zemí EU 15. ČR zaujímá v produkci brambor v rámci nových členských zemí až třetí místo v pořadí, za Polskem a Lotyšskem.

Slovensko

Přehled ploch, výnosů a produkce brambor na Slovensku

Rok	Plocha tis. ha	Výnos t/ha	Produkce tis. tun
1996	40,8	19,2	776,6
1997	32,2	15,5	504,0
1998	28,8	14,3	412,0
1999	26,8	14,3	384,5
2000	27,0	15,5	418,8
2001	26,2	12,4	323,3
2002	26,1	18,6	484,3
2003	25,7	15,3	392,4
2004*	24,7	17,0	420,1

Pramen: Zemiaky - Situačná a výhľadová správa, ŠÚ SR

Celkové plochy brambor (včetně raných a sadby) se na Slovensku v posledních letech pohybují nad hranicí 25,0 tis. ha (to je zhruba poloviční plocha od vzniku samostatné SR). Z této plochy asi 8 % představuje pěstování raných brambor. V letošním roce se očekávají tak jako ve většině zemí Evropy vyšší průměrné výnosy než v předchozím roce. Celkově je však intenzita pěstování brambor na Slovensku nižší než v ČR.

Polsko

Co se týká objemu produkce konzumních brambor, stalo se Polsko společně s Německem nejvýznamnějším producentem v rámci EU 25. Plochy brambor v Polsku v posledních dvaceti letech stále klesají a výnosy jsou v průměru poměrně nízké. Polsko zůstává i při nižší produkci 13,7 mil t v roce 2003 stále jedním z nejvýznamnějších evropských producentů brambor všech směrů užití. V Polsku se zkrmuje ročně v průměru více než 6 mil. tun brambor (přes 40 % z celkové produkce).

Přehled ploch, výnosů a celkové sklizně brambor v Polsku v letech 1986- 2003

Ukazatel	1986-88	1991-95	1996	2000	2001	2002	2003	2004*
Plocha v mil. ha	1,94	1,69	1,34	1,25	1,19	0,80	0,77	0,75
Výnos t/ha	18,9	16,1	20,3	19,4	16,2	19,3	17,9	20,0
Produkce v mil. t	36,7	27,3	27,2	24,2	19,4	15,5	13,7	14,5

Pramen: Rynek ziemniaka, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Eurostat.

VÝVOJ PĚSTOVÁNÍ A TRHU BRAMBOR V ČESKÉ REPUBLICE

Celkové plochy brambor se snížily v posledních dvanácti letech již zhruba na třetinu původní úrovně. V roce 2004 se celková plocha (**35 974 ha**) osázených brambor ustálila zhruba na úrovni minulého roku. Další pokles ploch brambor v ČR především v důsledku liberalizace obchodu po vstupu ČR do EU by již mohl mít vážné důsledky na celý sektor. Zatímco plocha raných brambor se meziročně snížila o 700 ha, tak plocha pozdních konzumních brambor v roce 2004 vzrostla o 300 ha a průmyslových brambor o 380 ha. Pouze plochy průmyslových brambor však zaznamenaly v posledních pěti letech v důsledku zavedení tržního řádu na výrobu bramborového škrobu významnější nárůst, i když úroveň z počátku devadesátých let již nebude asi nikdy dosaženo. Výjimkou byl pouze rok 2003/04, kdy nastal mírný pokles zřejmě v důsledku přidělení nižší kvóty bramborového škrobu než byla požadována.

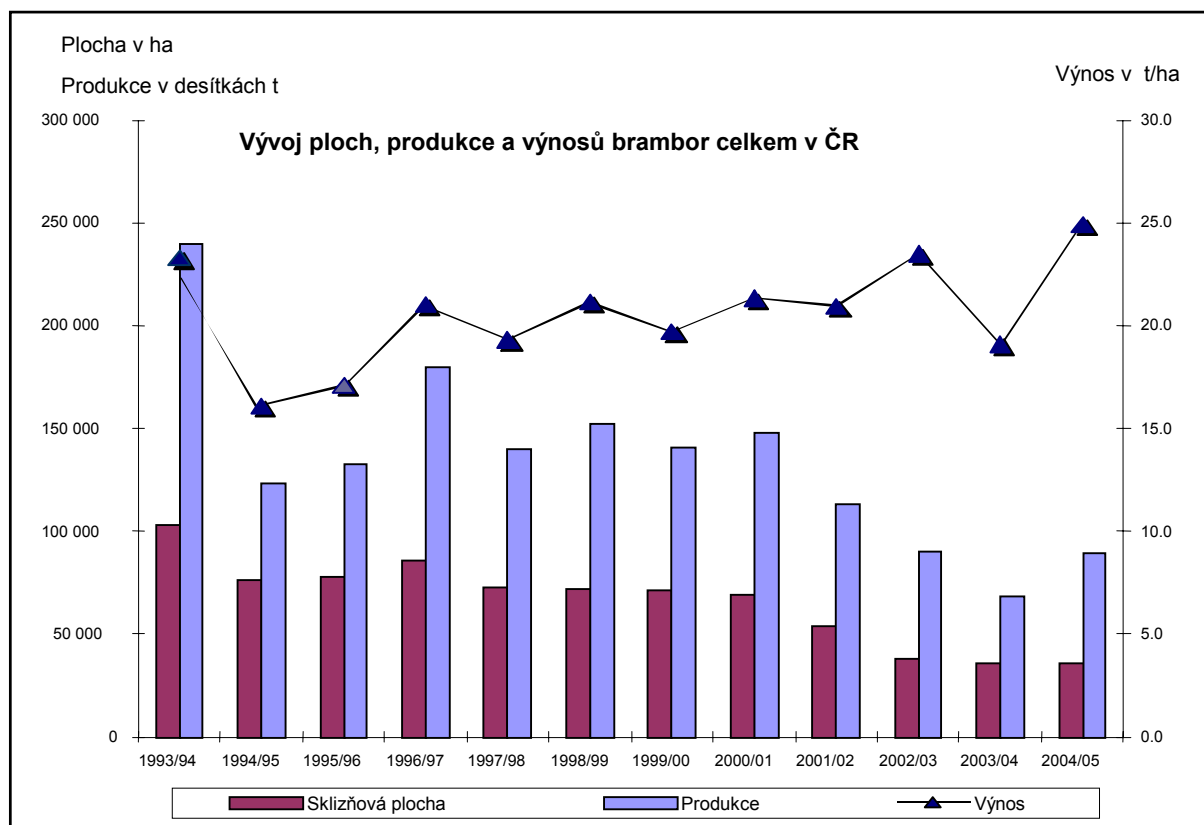
V marketingovém roce 2003/04 byla celková produkce brambor (včetně průmyslových) pouze 685,2 tis t, což představovalo absolutně nejnižší produkci v historii českého bramborářství. I když se v roce 2004/05 odhaduje zvýšení celkové produkce brambor na úroveň **894 tis. t** (se započtením produkce domácností bude celková produkce vyšší než 1 mil. t) a bude tak zhruba na úrovni roku 2002, budou sezónní výkyvy v zásobování kvalitními bramborami pravděpodobně řešeny dovozem. Vzhledem k příznivějšímu průběhu počasí v roce 2004 se očekávají v tomto roce vyšší výnosy jak u raných, tak i pozdních konzumních brambor. ČSÚ odhaduje zvýšení výnosů brambor celkem na **24,85 t/ha** (meziroční zvýšení o 30 %). Vazby tuzemských pěstitelů na podniky pro tržní úpravu brambor, na potravinářské a škrobářenské podniky významně ovlivňují stabilitu pěstování brambor v ČR. Výrobní kapacity tuzemských výrobců hranolků jsou však stále nedostatečně využívány vlivem masivních dovozů levných hranolků (především z Polska), což se odráží v omezování pěstování odrůd brambor vhodných pro jejich výrobu. V současnosti však přejímají stále větší roli v zásobování trhu brambor velké obchodní řetězce, které v určitých obdobích dávají přednost bramborám z dovozu.

V důsledku velmi nízké produkce brambor v roce 2003 se průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců pozdních konzumních brambor v ČR v roce 2003/04 markantně zvýšily až na průměr **6 923 Kč/t** (meziroční navýšení o 3 518 Kč/t). U raných konzumních brambor byly ceny v červnu vyšší o cca 200 Kč/t než v předešlém roce, ale v červenci se meziročně snížily o cca 350 Kč/t. U raných brambor je v posledních letech na rozdíl od pozdních konzumních brambor trend ke snižování CZV.

U průmyslových brambor došlo v roce 2004/05 k mírnému oživení, osázené plochy vzrostly meziročně o 380 ha na celkovou úroveň **7 030 ha**. Množitelé sadby i pěstitelé brambor pro výrobu škrobu předpokládali další zvyšování plochy v souvislosti s očekáváním, že se podaří vyjednat kvótu okolo 50 tis. tun bramborového škrobu. Přidělení kvóty 33 660 tun bramborového škrobu neumožňuje sice zvyšování ploch, ale mohlo by přispět ke stabilizaci tohoto odvětví. Vývoj ploch brambor pro potřeby škrobářského průmyslu v příštích letech ovlivní i vývoj cen po vstupu do EU.

Na základě Protokolu Evropské dohody byla od 1. července 2003 do konce roku otevřena preferenční kvóta 7 500 t se 6% clem pro dovoz pozdních konzumních brambor z EU. Možnost dovážet konzumní brambory se 6% clem již na podzim přitom v předchozích letech nebyla. Od 1.1.2004 až do data vstupu ČR do EU (květen) byla otevřena druhá polovina kvóty – 7 500 tun se 6% clem plus eventuálně nedočerpaná část podzimní poloviny. Tyto kvóty byly vyčerpány ihned po svém otevření. Od 1.5.2004 byl již dovoz z EU realizován bezcelně, čehož dovozci brambor zejména z některých zemí EU 5 (především Nizozemsko a Německo) také plně využily.

Tuzemští pěstitelé brambor musí stále více uvažovat o rentabilitě produkce brambor po vstupu do EU, protože pro většinu vyspělých zemí EU je akceptovatelná nižší cenová úroveň při vyšších výnosech.

Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v České republice

Marketingový rok	Sklizňové plochy ha	Průměrný výnos t/ha	Produkce celkem t
1991/92	113 295	18,03	2 043 205
1992/93	110 530	17,82	1 969 233
1993/94	102 816	23,30	2 395 810
1994/95	76 673	16,06	1 231 035
1995/96	77 869	17,08	1 330 119
1996/97	85 710	21,00	1 800 272
1997/98	72 625	19,30	1 401 663
1998/99	71 855	21,15	1 519 768
1999/00	71 455	19,69	1 406 832
2000/01	69 198	21,33	1 475 992
2001/02	54 137	20,88	1 130 447
2002/03	38 314	23,51	900 843
2003/04	35 982	19,04	685 211
2004/05*	35 974	24,85	893 815

Pramen: ČSÚ

* odhad k 15.8.2004,

Poznámka: Sklizně za zemědělský sektor (bez domácností).

Struktura ploch brambor v roce 2004 podle krajů*

	Rané	Ostatní konzumní	Průmyslové	Celkem
Hl. m . Praha	3,4	13,6	0	17
Středočeský	2 707	3 927	904	7 538
Jihočeský	222,5	2 755,7	2 240,5	5 218,7
Plzeňský	164,8	970,2	500,4	1 635,4
Karlovarský	16,1	223,4	23	263,5
Ústecký	304	624,5	19,7	948,2
Liberecký	19,4	396,9	24,5	440,8
Královéhradecký	218,7	1 073,8	25	1 318,5
Pardubický	232,9	1 521,3	72,1	1 826,3
Vysočina	795	8 003	3 091,8	11 889,8
Jihomoravský	1 287,1	1 297,3	25,9	2 610,3
Olomoucký	107,9	643	29,9	781,1
Zlínský	80,1	407,2	38,9	526,2
Moravskoslezský	219,7	708	33,6	962,3
ČR celkem	6 378,6	22 565,9	7 029,3	35 973,8
% podíl	17,7	62,7	19,6	100

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * Plochy brambor osázené k 31.5.2004.

Struktura celkové produkce brambor v ČR v roce 2003 (včetně produkce malovýrobců)

	Plocha v ha			Výnos (t/ha)	Sklizeň (t)*
	zemědělský sektor	domácnosti	Celkem (ZS + D)		
Brambory rané	7 076	1 469	8 545	16,57	141 598
Brambory ostatní	28 906	6 038	34 944	20,03	699 866
z toho:					
pozdní konzumní	22 256	6 038	28 294	20,43	578 101
průmyslové	6 650	0	6 650	18,31	121 765
Brambory celkem	35 982	7 507	43 489	19,35	841 465
% podíl	82,7	17,3	100,0		122,8

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Odhad ČSÚ * Výnosy a sklizeň jsou včetně produkce domácností. Údaje za rok 2004 zatím nejsou zveřejněny.

Dovoz a vývoz brambor

Fytosanitární podmínky dovozu brambor

Dovoz brambor do České republiky se z rostlinolékařského hlediska řídí především zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a změnách některých souvisejících zákonů, a dále s účinností od 31. května 2004 vyhláškou č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlečení a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů. Touto vyhláškou se harmonizuje česká legislativa s předpisy EU. Podle přílohy č. 1 této vyhlášky jsou škodlivé organismy rozděleny do následujících kapitol:

Část A

Škodlivé organismy, jejichž zavlečení a rozšiřování na území ES je zakázáno.

Oddíl I

Škodlivé organismy, které se nevyskytují v žádné části Společenství a které jsou závažné pro celé Společenství.

Oddíl II

Škodlivé organismy, které se vyskytují ve Společenství a jsou závažné pro celé Společenství.

V rámci těchto organismů se v EU vyskytují 2 druhy bakteriálních nákaz brambor: *Clavibacter michiganensis*, ssp. *Sepedonicus*, způsobující **bakteriální kroužkovitost** a *Pseudomonas (Ralstonia) solanacearum*, způsobující **hnědou hnilobu**.

Část B

Škodlivé organismy, jejichž zavlékání a rozšiřování na území určitých chráněných zón je zakázáno.

Nesadbové hlízy brambor je dovoleno dovážet z členských států EU 25, Albánie, Bulharska, Izraele, Makedonie, Rumunska, Švýcarska, Tuniska a při splnění zvláštních zpřísněných požadavků i z Egypta. Podle nařízení **EK č. 2004/4/ES** je v rámci opatření proti zavlékání původce hnědé hniloby z Egypta povoleno dovážet nesadbové brambory do zemí EU pouze z oblastí prosté nákazy. Sadbu brambor je dovoleno dovážet ze zemí EU a Švýcarska.

Dovážené zásilky musí být prosty karanténních škodlivých organismů, musí splňovat stanovené zvláštní karanténní požadavky, musí být s výjimkou zemí EU 25 vždy opatřeny platným rostlinolékařským osvědčením a podléhají s výjimkou zemí EU 25 pravidelným vstupním rostlinolékařským prohlídkám, včetně laboratorního testování odebraných vzorků hlíz na závažné škodlivé organismy. U sadbových brambor musí mít platné rostlinolékařské osvědčení i zásilky ze zemí EU. Blíže podrobnosti jsou mimo jiné uvedeny na webové stránce www.srs.cz.

Státní rostlinolékařská správa vydala dne 17.9.2004 nařízení o **mimořádném rostlinolékařském opatření** proti zavlečení a šíření původce **bakteriální kroužkovitosti brambor** původem z **Polské republiky** na území ČR.

Partie **sadbových brambor** musí být opatřeny osvědčením polské rostlinolékařské služby o testování na přítomnost původce bakteriální kroužkovitosti s negativním výsledkem. Dále musí být před uvedením na trh podrobeny i kontrole české SRS. Brambory musí být uskladněny odděleně od všech ostatních partií brambor.

Partie **nesadbových brambor** musí být opatřeny též osvědčením polské rostlinolékařské služby (viz výše) a dovoz brambor musí být písemně ohlášen minimálně 2 pracovní dny před případným uvedením na trh v ČR na obvodní oddělení SRS místa určení. V místě určení musí být brambory k dispozici namátkové kontrole SRS.

Přistoupením České republiky k EU vstoupily v platnost i nové rostlinolékařské předpisy, které obsahují některé změny fyto-sanitárních opatření pro dovoz brambor. Závažnou změnou je zejména to, že zásilky pocházející ze členských států EU nepodléhají při vstupu na území České republiky rostlinolékařské prohlídce a nemusí být opatřeny rostlinolékařským osvědčením. Vstupní rostlinolékařská prohlídka je při obchodu s bramborami mezi členskými státy EU nahrazena systémem pravidelného úředního dohledu v místě vypěstování. Fyto-sanitární nezávadnost dodávky je potvrzována rostlinolékařským pasem, který musí být připojen k zásilkám sadbových brambor při jejich pohybu po území EU, v případě nesadbových brambor registračním číslem jejich pěstitele, které musí být uvedeno na obalu dodávky nebo v případě volně ložených brambor na dopravním prostředku. Cílové členské země namátkově ověřují zdravotní stav dodávek brambor z ostatních členských zemí vlastními kontrolami v celém rozsahu obchodního řetězce, včetně laboratorního testování úředně odebraných vzorků na výskyt karanténních škodlivých organismů. Pokud se při těchto kontrolách zjistí, že určitá členská země porušila některé ustanovení rostlinolékařských předpisů EU, kontroly dodávek pocházejících z této země jsou potom v ostatních členských zemích prováděny cíleně a přísnějším způsobem jako reakce na vznik fyto-karanténního rizika.

Při dovozu brambor z nečlenských států EU bude vstupní rostlinolékařská prohlídka prováděna zpravidla mimo území České republiky na vnější hranici EU místní rostlinolékařskou službou. Fyto-sanitární podmínky dovozu brambor z nečlenských zemí ES jsou stanoveny v souladu s fyto-sanitárními předpisy EU, zejména základní fyto-sanitární směrnici Rady č. 2000/29/ES z 8. května 2000, o ochranných opatřeních proti zavlékání organismů, které jsou škodlivé pro rostliny a rostlinné produkty, do Společenství a proti jejich šíření uvnitř Společenství. Tyto fyto-sanitární

požadavky jsou podobné fyto-sanitárním požadavkům stanoveným vyhláškou MZe č. 89/2002 Sb. EU však navíc umožňuje členským státům formou dočasných výjimek snižujících přísnost základní fyto-sanitární směrnice a při splnění zvláštních, k těmto účelům stanovených, požadavků i dovoz ze zemí, odkud k nám brambory v posledních letech nebylo povoleno dovážet (například Kanada nebo Kuba). O aktuálních fyto-sanitárních podmínkách a možnostech dovozu brambor bude Státní rostlinolékařská správa průběžně informovat veřejnost prostřednictvím tisku a na svých webových stránkách (viz výše).

Možnosti vývozu

Za významný úspěch MZe ČR a Státní rostlinolékařské správy v roce 2003 bylo možno považovat otevření možnosti vývozu konzumních brambor do členských států ES, a to s ročním předstihem před přistoupením ČR k ES. Vývoz byl umožněn Rozhodnutím Komise č. 2003/450/ES ze dne 18. června 2003, kterým byla opatření užívaná v České republice v ochraně proti šíření bakteriální kroužkovitosti (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*) uznána za rovnocenná opatřením užívaným ve členských státech EU. Z této skutečnosti vyplynulo, že z ČR se s okamžitou platností mohly vyvážet nesadbové brambory do zemí EU. Vyvážené brambory musely být negativně testovány na karanténní bakteriózy brambor. Tato možnost byla v roce 2003/04 částečně využita. V tomto marketingovém roce bylo do zemí EU 15 vyvezeno z ČR celkem 2 360 t konzumních brambor (v roce 2002/03 pouze 50 t).

Na základě žádosti MZe ČR odstranila dále Slovenská republika administrativní překážky dovozu brambor z České republiky od 1.1.2004, v rámci celkové změny legislativních předpisů upravujících dovoz rostlin a rostlinných produktů na Slovensko. Na Slovensko bylo vyvezeno v roce 2003/04 celkem 1 239 t konzumních brambor.

Přehled zemí s výskytem bakteriální kroužkovitosti (*Clavibacter michiganensis*, subsp. *sepedonicus*):

Ze zemí EU je to Belgie, Dánsko, Finsko, Německo, Nizozemí, Rakousko, Řecko, Španělsko a Švédsko, Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko a Slovensko.

Z ostatních zemí do této skupiny patří Alžírsko, Bělorusko, Chorvatsko, Norsko, Rusko, Ukrajina.

Přehled zemí s výskytem hnědé hniloby (*Ralstonia solanaceum*):

Ze zemí EU Belgie, Francie, Itálie, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Řecko, Španělsko, Velká Británie, Maďarsko a Slovinsko.

Z ostatních zemí je to Egypt, Jugoslávie, Maroko, Rusko, Turecko.

Přehled dovozu brambor, bramborového škrobu a výrobků ze škrobu v tunách

Položka celního sazebníku	Název položky	Kalendářní rok			Marketingový rok		
		2002	2003	2004*	2001/02	2002/03	2003/04*
0701 10 00	Brambory sadbové	6 141,1	5 343,7	11 468,0	6 061,0	3 661	13 174,0
0701 90 10	Brambory k výr. škrobu	0,0	136,0	47,5	0,0	0,0	183,5
0701 90 50 10	Brambory rané 1. 1. – 15. 5.	5 377,9	3 957,8	-	5 377,9	3 957,8	-
0701 90 50 20	Brambory rané 16. 5. – 30. 6.	14 374,4	5 237,5	9 503,0	14 374,4	5 227,5	9 503
0701 90 90	Brambory ostatní	27 235,0	36 394,0	63 980,0	28 261,0	23 714,9	76 883
0701	Brambory celkem	53 128,4	51 069,0	84 998,5	54 074,3	36 571,3	99 743,5
1108 13 00	Škrob bramborový	2 428,2	79,0	2 384,8	1 970,3	111	2 430,7
3505 1010, 50, 90	Dextriny a modif. škroby	13 106,1	14 564,0	15 709,2	12 389,6	13 201,1	21 307,3

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: * dovozy do 30.6.2004

Přehled vývozu brambor, bramborového škrobu a výrobků ze škrobu v tunách

Položka cel. sazebníku	Název položky	Kalendářní rok			Marketingový rok		
		2002	2003	2004*	2001/02	2002/03	2003/04*
0701 10 00	Brambory sadbové	1 743,9	1 273,7	831,8	1 743,0	1 207,7	897,8
0701 90 10	Brambory k výr. škrobu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0701 90 50 10	Brambory rané 1. 1. – 15. 5.	0,0	87,4	0,0	0,0	87,4	0,0
0701 90 50 20	Brambory rané 16. 5. – 30. 6.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0701 90 90	Brambory ostatní	2 779,2	4 754,0	1 362,	1 948,0	3 287,7	3 723,2
0701	Brambory celkem	4 523,1	6 115,3	2 194,4	3 691,0	4 582,8	4 621,0
1108 13 00	Škrob bramborový	4 441,4	3 599,4	2 454,3	4 331,4	3 497,3	3 607,3
3505 1010, 50, 90	Dextriny a modif. škroby	8 662,7	12 154,1	8 010,6	7 305,8	10 128,4	13 078,4

Pramen: Celní statistika ČSÚ, Poznámka: * vývozy do 30.6.2004

Dovozy brambor do ČR již tradičně výrazně převažují nad vývozy, přičemž rozhodující dovozní položkou jsou jednoznačně konzumní brambory. V roce 2003/04 se však negativní saldo obchodní bilance výrazně prohloubilo, na celkové množství – **95 123 t**. Přitom v roce 2002/03 bylo negativní saldo pouze – 31 989 t. V roce 2003/04 velmi výrazně vzrostl dovoz konzumních, ale i sadbových brambor. Určitá část dovezených sadbových brambor byla ale s největší pravděpodobností prodávána v tuzemsku jako konzumní brambory. Hlavní příčinou vysokého dovozu brambor v roce 2003/04 byla nízká produkce brambor v ČR v roce 2003.

Bilance brambor celkem v České republice

Položka bilance	Jedn.	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05*
Brambory rané (konzum a sadba)							
Sklizňová plocha	tis. ha	17,91	15,66	11,38	11,60	8,55	6,38
Průměrný výnos	t/ha	16,62	14,46	16,46	18,65	16,57	21,78
Brambory konzumní (konzum a sadba)							
Sklizňová plocha	tis. ha	49,70	49,50	37,54	28,39	28,29	22,57
Průměrný výnos	t/ha	20,54	22,96	21,64	24,67	20,43	25,74
Brambory průmyslové (brambory pro výrobu škrobu a sadba)							
Sklizňová plocha	tis. ha	3,85	4,04	5,23	6,92	6,65	7,03
Průměrný výnos	t/ha	22,98	28,01	25,05	27,29	18,31	24,76
Sklizňová plocha celkem	tis. ha	71,46	69,20	54,30	46,91	43,49	35,97
Produkce brambor							
Brambory rané	tis. t	297,58	226,43	187,24	216,37	141,60	138,94
Bramb. konzumní pozdní	tis. t	1020,76	1136,36	812,44	700,60	578,10	580,80
Brambory průmyslové	tis. t	88,49	113,18	130,79	188,99	121,77	174,07
Brambory celkem	tis. t	1406,83	1475,97	1130,47	1105,96	841,46	893,82
Brambory celkem výnos	t/ha	19,69	21,33	20,88	23,57	19,35	24,85
Dovoz brambor po přepočtu ve výrobcích	tis. t	81,11	93,01	107,23	122,91	129,75	130,00
Dovoz brambor čerstvých	tis. t	50,77	65,53	54,07	36,57	99,74	35,00
Nabídka bramb. celkem	tis. t	1457,60	1541,50	1184,54	1457,60	1070,96	1058,81
Užití brambor celkem **							
Lidská výživa	tis. t	780,00	780,00	778,00	778,00	775,00	775,00
Výroba škrobu	tis. t	80,00	151,00	130,80	175,24	99,19	145,38
Sadba brambor	tis. t	240,00	210,00	170,00	145,00	135,00	135,00
Krmné užití a ztráty	tis. t	338,20	370,30	81,23	333,50	37,57	-30,68
Vývoz brambor ve výrobcích	tis. t	16,36	16,70	20,82	21,28	19,58	24,11
Vývoz brambor čerstvých	tis. t	3,04	13,50	3,69	4,58	4,62	10,00
Užití brambor celkem	tis. t	1119,40	1171,20	1103,31	1124,10	1033,39	1089,49

Pramen: ČSÚ, Celní statistika, MZe ČR, VÚZE,

Poznámka: * odhad ČSÚ bez započtení ploch a produkce za domácnosti, VÚZE, ** odhad MZe ČR a VÚZE

Průměrná spotřeba konzumních brambor v ČR na obyvatele a rok v kg

Rok	Celková spotřeba brambor	Z toho rané brambory	Z toho pozdní brambory
1994	78,0	14,0	64,0
1995	76,5	15,0	61,5
1996	77,2	15,0	62,2
1997	76,0	15,0	61,0
1998	76,1	15,0	61,1
1999	75,9	15,0	60,9
2000	77,0	15,0	62,0
2001	75,3	15,0	60,3
2002 *	76,0	15,0	61,0
2003 *	76,0	15,0	61,0

Pramen: ČSÚ, VÚZE,

Poznámka: 2002 *, 2003 * odhad VÚZE

V roce 2004/05 se očekává, že bude celková nabídka brambor včetně dovozu brambor ve výrobcích zhruba na stejné úrovni jako v předchozím marketingovém roce. Při zvýšení celkové produkce brambor se dá předpokládat, že meziročně významněji poklesne především dovoz čerstvých brambor. V užití brambor se dá předpokládat v roce 2004/05 především zvýšení spotřeby brambor na výrobu škrobu až na úroveň 145,4 tis. t.

RANÉ KONZUMNÍ BRAMBORY

Výsadba raných konzumních brambor v roce 2004 byla ve srovnání s předcházejícími roky mírně opožděna a začala většinou až ve třetí dekádě března. Příznivé klimatické podmínky v dubnu (teploty 2 – 3 stupně nad dlouhodobým normálem, srážky v měsících leden až duben přesahovaly dlouhodobý normál) umožnily rychlé vzcházení i růst rostlin. V květnu následovalo ochlazení, zvláště ve třetí dekádě a srážek bylo méně než je dlouhodobý normál. Růstové podmínky pro brambory byly, kromě porostů pěstovaných pod netkanou textilií, které jsou určeny pro nejranější sklizeň, lepší. Porosty překryté textilií získají potřebný předstih ve vývoji, což pak umožňuje zahájit sklizeň již koncem května za příznivých cenových podmínek na trhu. Česká ranobramborářská oblast nebyla ve srovnání s moravskou oblastí téměř postižena přízemními mrazíky. V podmínkách jižní a jihovýchodní Moravy byly ve dnech 22. až 24. května některé porosty poškozeny mrazem, k čemuž v Polabí prakticky nedošlo. V měsíci červnu pak nastaly téměř ideální podmínky pro zdravý vývoj porostů. Pozdější nástup výskytu plísně bramborové v tomto roce umožnil m.j. zvýšení výnosů raných brambor v roce 2004.

Údaj o výměře raných konzumních brambor se skládá ze dvou částí: z plochy za zemědělský sektor ve výši **6 379 ha** (údaj ČSÚ) a z odhadu plochy za domácnosti ve výši 1 050 ha (MZe). Podle odhadu by byla celková výměra 7 429 ha. V roce 2004 došlo k mírnému meziročnímu snížení plochy raných konzumních brambor. Definitivní údaje o plochách osázených drobnými pěstiteli zveřejní ČSÚ až v definitivních údajích o sklizni zemědělských plodin za rok 2004.

V současnosti se rané brambory pěstují na největší výměře ve Středočeském kraji (v roce 2004 celkem 2 707 ha) a dále jsou významné plochy v Jihomoravském kraji 1 287 ha a na Vysočině 795 ha (jedná se o množitelské porosty). V Jihomoravském kraji však došlo v posledních pěti letech k velké redukci osázených ploch (v roce 2000 celkem 3 763 ha).

Velmi dobré růstové podmínky v roce 2004 podpořily vysokou produkci raných brambor, jejichž výnos se odhaduje v zemědělském sektoru na **21,78 t/ha**, což představuje zatím nejvyšší průměrný výnos v ČR. Celková produkce raných brambor v zemědělském sektoru je podle ČSÚ odhadována na **138 941 t** (meziroční navýšení o 25,15 tis. t).

Vývoj ploch, výnosů a produkce raných brambor včetně sadby

Marketingový rok	Sklizňové plochy v ha	Průměrný výnos v t/ha	Produkce celkem v t
1993/94	16 442	16,22	266 679
1994/95	17 407	14,03	244 301
1995/96	17 936	14,70	263 580
1996/97	20 483	15,88	325 231
1997/98	18 502	14,66	271 166
1998/99	18 482	15,63	288 920
1999/00	17 908	16,62	297 580
2000/01	15 662	14,46	226 433
2001/02	11 373	16,46	187 244
2002/03	8 599	18,27	157 128
2003/04	7 076	16,08	113 790
2004/05*	6 379	21,78	138 941

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2004/05 * odhad ČSÚ k 15.7.2004.

Sklizňové plochy v ha a výnosy raných brambor podle krajů v ČR v letech 2000 - 2004

	2000	2001	2002	2003	2004*	2004 (t/ha)	Index**
Hl. m. Praha	61	31	5	6	3	25,33	0,50
Středočeský	3 544	2 975	2 818	2 414	2 707	22,51	1,12
Jihočeský	826	498	370	300	223	19,78	0,74
Plzeňský	410	306	192	146	165	19,73	1,13
Karlovarský	44	59	25	28	16	19,56	0,57
Ústecký	1 517	1 234	476	408	304	22,54	0,75
Liberecký	251	77	46	51	19	21,21	0,37
Královéhradecký	640	399	344	368	219	21,96	0,60
Pardubický	431	354	317	262	233	20,63	0,89
Vysočina	1 665	1 463	2 085	1 523	795	19,65	0,52
Jihomoravský	3 763	2 821	1 348	1 002	1 287	22,35	1,28
Olomoucký	630	405	211	208	108	21,67	0,52
Zlínský	855	526	124	113	80	22,18	0,71
Moravskoslezský	1 027	225	238	247	220	20,80	0,89
ČR celkem	15 662	11 373	8 599	7 076	6 379	21,78	0,90

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad k 15.7. ** Index plochy 2004/03

Bilance zahraničního obchodu raných konzumních brambor

V roce 2004 bylo do 31.7. dovezeno do ČR celkem **9 613 t** raných brambor (tj. o 418 t více než v roce 2003) v celkové finanční hodnotě **88, 76 mil. Kč**. Dovoz byl tedy přibližně na stejné úrovni jako v minulém roce, ale v důsledku vyšší tuzemské produkce byla letos na českém trhu vyšší nabídka než vloni. Průměrná dovozní cena brambor byla v tomto roce **9,23 Kč/kg**, což je mírně pod úrovní loňského roku (9,86 Kč/kg).

Struktura dovozu raných brambor podle zemí do ČR se v roce 2004 oproti předchozím letům poměrně významně změnila. První rané brambory se začaly dovážet do ČR v únoru (pouze 146 t). Nejvyšší dovozy raných brambor do ČR již tradičně připadají na květen (celkem 4 481 t) a červen (3 023 t). Hlavními zeměmi, odkud se letos do ČR dovážely rané brambory, byly Řecko (celkem 3 638 t) a Itálie (celkem 2 720 t). Naopak se velmi výrazně snížil dovoz ze Španělska (356 t), které je naším dlouhodobým významným obchodním partnerem. Průměrná dovozní cena ze Španělska do ČR byla v tomto roce 17 Kč/kg, tedy nejvyšší ze všech zemí. Nižší dovozní cena (v průměru 8,33 Kč/kg) byla zřejmě i jednou z příčin zvýšeného dovozu raných brambor z Řecka v tomto roce. Nejnižší dovozní cena byla v tomto roce z Německa (pouze 5,51 Kč/kg), ale brambory se dovážely až v pozdějším období.

Dovoz raných brambor do České republiky v tunách*

Marketingový rok	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Brambory rané 1. 1. - 15. 5.	2 827,5	1 904,3	4 210,2	3 987,6	5 377,9	3 957,8	9 613,0**
Brambory rané 16. 5. - 30. 6.	4 103,7	6 994,9	6 866,2	4 925,3	14 374,4	5 237,5	-
Brambory rané celkem	6 931,2	8 899,2	11 076,4	8 912,9	19 752,3	9 195,3	9 613,0

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: * Od 1.5.2004 se v zemích EU 25 jedná o dodávky v rámci jednotného trhu.

** Dovozy se evidují pouze za celé období (do 31.7.2004).

Dovoz raných brambor do České republiky podle zemí v tunách

Země	2000/01		2001/02		2002/03		2003/04*	
	Množství t	Prům. cena Kč/kg	Množství t	Prům. cena Kč/kg	Množství t	Prům. cena Kč/kg	Množství t	Prům. cena Kč/kg
Itálie	6 880	12,30	15 782	6,29	2 194	10,30	2 721	10,00
Španělsko	1 016	12,38	1 955	10,45	5 350	9,54	356	17,00
Řecko	-	-	-	-	-	-	3 638	8,33

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Vývoz raných brambor z České republiky v tunách

Marketingový rok	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04*
Brambory rané 1. 1. - 15. 5.	2,0	180,0	0,0	70,2	0,0	87,4	732,0
Brambory rané 16. 5. - 30. 6.	12,4	48,0	0,0	65,7	0,0	0,0	-
Brambory rané celkem	14,4	228,0	0,0	135,9	0,0	0,0	732,0

Pramen: Celní statistika ČSÚ

V důsledku vyšší tuzemské produkce raných brambor se v roce 2004 významněji zvýšil i vývoz brambor až na množství **732 t**. Přitom v předchozích letech se brambory buď vůbec nevyvážely a nebo byly vývozy zcela marginálního charakteru. Průměrná vývozní cena byla pouze 5,61 Kč/kg a nejvíce se vyváželo na Slovensko a do Německa.

Cenový vývoj produkce raných brambor

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců raných brambor v Kč/t (bez DPH)

Rok / Měsíc	Červen	Červenec	Srpen	Průměrná cena
1995	11 094	7 625	5 681	9 031
1996	8 214	6 338	4 508	7 008
1997	8 652	5 847	4 617	7 058
1998	8 969	6 317	4 634	7 390
1999	6 164	5 272	3 772	5 503
2000	7 846	6 584	5 441	7 047
2001	7 856	5 210	3 960	6 950
2002	5 948	4 523	3 449	5 404
2003	7 175	5 058	4 286	6 482
2004	7 368	4 706	3 731	6 496

Pramen: ČSÚ

Tuzemští dodavatelé letos nedodávali rané konzumní brambory koncem května jako obvykle, ale sklizeň začala až počátkem června a pěstitelé zpočátku nabízeli cenu na úrovni 11 – 13 Kč/kg. V **první polovině června** však již **CZV** v průměru klesla na **7,50 Kč/kg** (rozmezí 6 – 12 Kč/kg). CZV postupně dále klesala, což bylo způsobeno jak vysokou tuzemskou nabídkou, tak postupně končící nabídkou z dovozu. V druhé polovině června cena zemědělských výrobců opět klesá, již ne pod vlivem dovozu z Řecka, ale rozhodující je nastupující tlak velmi raných odrůd z tuzemska. Tento měsíc je rozhodující pro nastavení cenové úrovně celé sklizně raných brambor a ovlivňuje i cenovou úroveň pozdních konzumních brambor. V červenci ceny raných brambor pod vlivem přebytku

tuzemské produkce prudce klesají (v průměru na 4 706 Kč/t). V srpnu ceny raných brambor dále poklesly v průměru až na **3 731 Kč/t**. Průměrné ceny zemědělských výrobců v průběhu celé sezóny 2004 zůstaly přibližně na úrovni minulého roku.

Průměrné měsíční spotřebitelské ceny raných brambor v Kč/kg

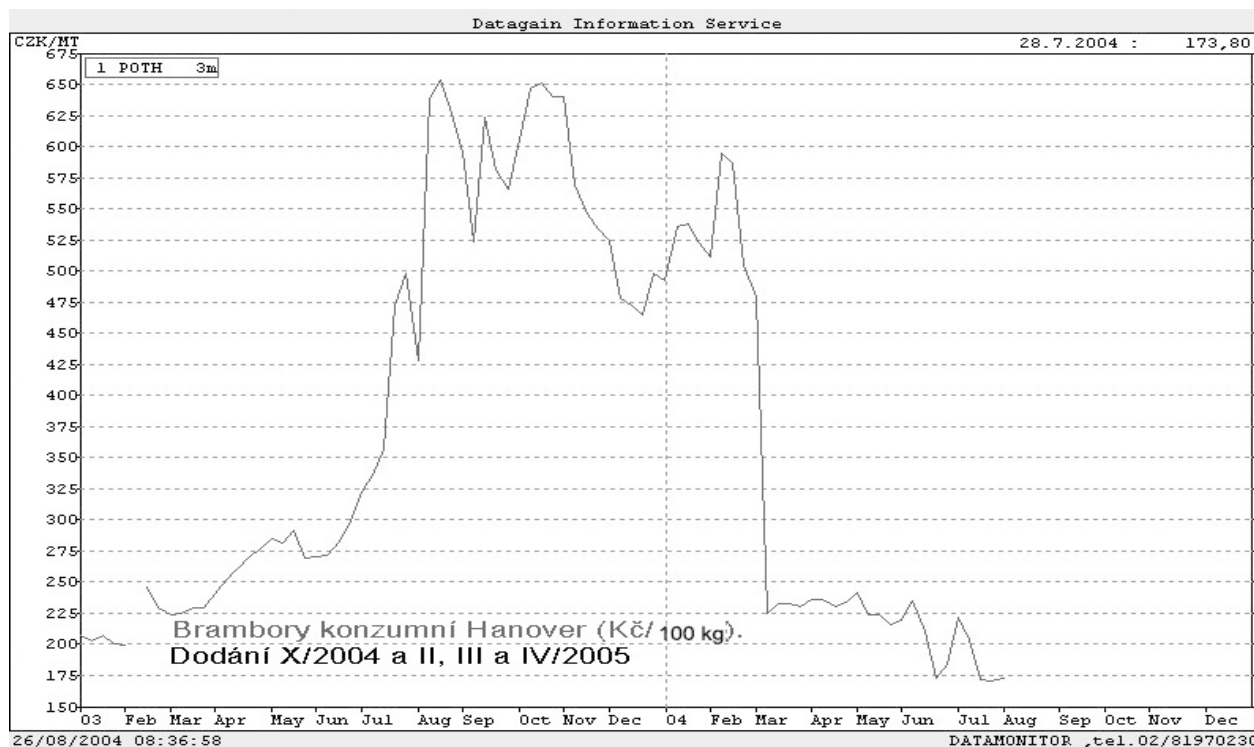
Rok / Měsíc	Červen	Červenec	Srpen
1993	14,74	8,26	5,52
1994	15,48	7,63	8,59
1995	24,29	12,59	8,84
1996	15,59	12,02	8,47
1997	18,29	11,67	9,06
1998	19,55	10,68	8,08
1999	14,23	9,34	7,31
2000	15,49	12,02	10,74
2001	24,27	11,22	8,66
2002	15,11	9,14	7,69
2003	19,58	11,18	9,66
2004	15,76	9,16	7,51

Pramen: ČSU

Spotřebitelské ceny brambor v červnu 2004 dosáhly průměru 15,76 Kč/kg (80 % cenové úrovně v červnu 2003). I v dalších měsících byly průměrné spotřebitelské ceny průkazně nižší než v minulém roce. V srpnu byla průměrná cena již pouze 7,51 Kč/kg. Příčinou nižších cen jsou jednak nižší dovozové ceny brambor, především z Řecka a dále vyšší tuzemská nabídka oproti loňskému roku.

POZDNÍ KONZUMNÍ BRAMBORY

Většina brambor byla osázena v průběhu druhé poloviny dubna a počátku května za poměrně dobrých klimatických i půdních podmínek. Výjimečně se některé porosty dosazovaly i okolo 20. května. Z údajů, které charakterizují průběh počasí v typické bramborářské oblasti (Havlíčkův

Brod) je zřejmé, že teplota v měsíci dubnu byla vcelku příznivá, ve srovnání s dlouhodobým normálem o 1,7 ° C vyšší. Naopak v květnu, především z důvodu silného ochlazení ve třetí dekádě, byla průměrná teplota podstatně nižší. V některých případech došlo k mírnému poškození vzešlých porostů. V červnu již byla teplota na úrovni dlouhodobého normálu. Celkové srážky byly v měsících leden, únor a duben vyšší než dlouhodobý normál, v květnu byly srážky nižší. Rozhodující pro růst a nasazení brambor však byly vyšší červnové srážky, které příznivě ovlivnily výnosy především ranějších odrůd. Průběh počasí ovlivnil i nasazení hlíz, které je obecně vyšší a to u většiny odrůd. Kvalita hlíz bramboru je prozatím celkem dobrá. Výskyt plísně bramboru se objevil letos později a ochrana byla zvládnuta na poměrně dobré úrovni. Je však třeba počítat s vyšším obsahem sušiny, což může u některých odrůd podpořit abiotické šednutí dužniny. Na některých lokalitách je zvýšený výskyt aktinomycetové strupovitosti, což může vést k horšímu uplatnění na trhu. Vedle suchého počasí, citlivosti odrůd, nerovnoměrné kvality půd přispívá k rozvoji strupovitosti i nerovnoměrná aplikace vápenatých hnojiv.

Vývoj ploch, výnosů a produkce konzumních brambor včetně sadby

Marketingový rok	Sklizňové plochy ha	Průměrný výnos t/ha	Produkce celkem t
1992/93	88 321	18,16	1 603 624
1993/94	80 873	24,39	1 972 381
1994/95	54 060	16,56	895 174
1995/96	55 099	17,70	975 105
1996/97	60 194	22,48	1 353 179
1997/98	49 206	20,72	1 019 752
1998/99	49 390	22,84	1 128 178
1999/00	49 697	20,54	1 020 759
2000/01	49 495	22,96	1 136 375
2001/02	37 543	21,64	812 443
2002/03	22 789	24,34	554 721
2003/04	22 256	20,08	446 156
2004/05*	22 565	25,74	580 800

Pramen: ČSÚ, Poznámka: * odhad ČSÚ k 15. 8. 2004 bez produkce domácností

Podle údajů ČSÚ byla celková osázená plocha pozdních konzumních brambor v zemědělském sektoru celkem **22 565 ha**, tedy mírně nad úroveň minulého roku. K této ploše je třeba připočítat i odhad plochy cca 5 635 ha za domácnosti (20 % z celkové plochy). Celková plocha pozdních konzumních brambor je tedy odhadována na **28 200 ha**.

Průměrné teploty a srážky v Havlíčkově Brodě* ve srovnání s normálem

Měsíc	Průměrná teplota ° C			Srážky v mm		
	Normál	2004	2003	Normál	2004	2003
leden	- 3,2	- 4,7	- 2,6	45,0	76,5	58,7
Únor	- 1,8	0,2	- 5,6	40,3	63,4	9,6
Březen	2,1	2,0	3,3	42,7	42,3	9,9
Duben	7,1	8,8	6,9	45,7	66,9	28,2
Květen	12,1	11,0	15,7	73,4	56,3	127,3
Červen	15,5	15,6	19,7	83,8	93,6	36,7
Červenec	17,0	17,6	18,3	87,5	45,6	76,7
Srpen	16,4	18,4	20,2	83,4	57,5	40,8
Průměr/ součet	9,4	9,8	11,5	501,8	502,1	387,9

Pramen: * VÚB Havlíčkův Brod

Celkové plochy, výnosy a produkce pozdních konzumních brambor v ČR v roce 2004*

	Pěstební plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Sklizeň (t)	Podíl z plochy (%)
Hl. m . Praha	14	27,71	388	0,2
Středočeský	3 927	27,05	106 214	17,4
Jihočeský	2 756	24,74	68 189	12,2
Plzeňský	970	25,43	24 665	4,3
Karlovarský	223	25,02	5 580	1,0
Ústecký	625	27,75	17 343	2,8
Liberecký	397	25,02	9 931	1,8
Královéhradecký	1 074	27,25	29 267	4,8
Pardubický	1 521	25,83	39 284	6,7
Vysočina	8 003	25,03	200 281	35,4
Jihomoravský	1 297	25,38	32 918	5,7
Olomoucký	643	27,62	17 758	2,8
Zlínský	407	26,12	10 631	1,8
Moravskoslezský	708	25,92	18 351	3,1
ČR celkem	22 565	25,74	580 800	100

Pramen: ČSÚ, Poznámka: * Odhad ČSÚ k 15.8. 2004

Zatímco rané brambory se pěstují převážně v teplejších a úrodnějších oblastech Polabí, Středočeského kraje a jižní Moravy, tak pozdní konzumní brambory jsou pěstovány i v horších půdních a klimatických podmínkách. Největší plochy konzumních brambor v roce 2004 jsou již tradičně osázeny na Vysočině (8 003 ha), což představuje 35,4% podíl z celkové plochy. Dále jsou největší osázené plochy ve Středočeském kraji (3 927 ha) a Jihočeském kraji (2 756 ha).

V roce 2004 byly na většině lokalit velmi dobré klimatické podmínky pro růst brambor. I když byly tyto podmínky příznivější pro produkci raných brambor, tak i u ostatních konzumních brambor jsou odhadovány velmi vysoké výnosy, v průměru 25,74 t/ha. Celkovou produkci konzumních brambor (bez produkce domácností) odhaduje ČSÚ v roce 2004 na 580,8 tis. t, což by představovalo významné meziroční navýšení o 30 % (133 tis. t).

Vysoké výnosy brambor v roce 2004 byly m.j. podpořeny vyšším nasazením hlíz. U některých odrůd a lokalit může být letos vyšší podíl drobných hlíz, které však většinou dosáhnou spodní hranice konzumní velikosti. Výskyt drobnějších hlíz však vyvolává nebezpečí propadu těchto hlíz při sklizni a vyšší výskyt tzv. plevelných brambor v příštím roce. K tomu bylo potřeba upravit sklizňovou techniku.

Bilance zahraničního obchodu pozdních konzumních brambor

Dovoz a vývoz konzumních brambor v tunách*

Marketingový rok	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04**
Dovoz	24 492,2	152,4	34 855,2	4 652,4	28 261	23 714,9	76 883,0
Vývoz	1 198,3	7 476,4	2 218,1	11 671,8	1 948	3 287,7	3 723,2
Saldo	- 23 293,9	7 324	- 32 637,1	7 019,4	- 26 313	- 20 427,2	- 73 159,8

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: * od 1.5. 2004 se u zemí EU 25 jedná o dodávky v rámci jednotného trhu EU, ** do 30.6. 2004

V marketingovém roce 2003/04 se markantně zvýšily dovozy ostatních konzumních brambor. Zatímco v roce 2002/03 bylo dovezeno 23 715 t brambor, tak v roce 2003/04 vzrostly dovozy do 30.6. již na **76 883 t** (meziroční nárůst o 225 %) v celkové finanční hodnotě 225,2 mil. Kč. Příčinou zvýšených dovozů brambor jsou na jedné straně nízká tuzemská nabídka a vysoké ceny na tuzemském trhu a na druhé straně poměrně nízké ceny v některých zemích EU (Německo, Nizozemsko). Od září do konce roku 2003 bylo do ČR dovezeno celkem 12 872 t brambor, ale v roce 2004 bylo do 30.6. dovezeno celkem 64 010 t konzumních brambor. Vzhledem k očekávané poměrně vysoké produkci v letošním roce, by se měly dovozy brambor v příštím marketingovém období významněji omezit.

Nejvíce brambor, v celkovém množství 27 895 t, bylo dovezeno v květnu, tedy v období kdy již nebyl domácí trh dostatečně zásoben kvalitními konzumními bramborami z loňské sklizně.

Konzumní brambory byly dováženy do ČR výhradně ze zemí EU. Největší podíl na dovozu brambor v roce 2003/04 měly dodávky z Nizozemska a Německa (87% podíl na celkovém dovozu). Z Nizozemska bylo převážně v měsíci květnu dovezeno celkem **34 027 t**, a z Německa **32 653 t**, ale dodávky byly rozloženy pravidelněji v průběhu roku 2003/04.

Vývozy konzumních brambor se v roce 2003/04 meziročně mírně zvýšily na celkovou úroveň **3 723,2 t**. Saldo obchodní bilance je v této komoditě v tomto roce výrazně negativní a dosahuje celkové hodnoty – **73 159,8 t**. Vývozy brambor byly realizovány především na Slovensko, do Nizozemí a Belgie.

Cenový vývoj produkce konzumních brambor

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců u konzumních brambor v Kč/t (bez DPH)

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Kč/t	7 982	5 243	2 816	4 941	3 748	3 972	2 838	5 937	4 129	7 857

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců pozdních konzumních brambor v Kč/t (bez DPH)

Marketingový rok Měsíc	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Září	3 776	3 934	3 530	4 006	3 379	3 292	4 635
Říjen	3 675	3 593	3 328	3 207	3 783	3 156	5 387
Listopad	3 638	3 505	3 469	2 943	3 789	3 075	6 200
Prosinec	3 757	3 584	3 668	2 749	4 051	3 090	6 948
Leden	4 059	3 840	3 833	2 677	4 937	3 375	7 483
Únor	4 406	3 894	4 044	2 702	6 686	3 559	7 697
Březen	5 411	3 958	4 301	2 550	7 186	3 705	8 017
Duben	6 606	3 818	4 172	2 496	7 057	3 671	7 972
Květen	6 715	3 661	4 351	2 404	7 088	3 729	7 965

Pramen: ČSÚ, Poznámka * do 31.5.2004

Ceny zemědělských výrobců v roce 2003/04 velmi významně vzrostly oproti předchozímu období. Průměrná CZV v roce 2003/04 v hodnotě 6 923 Kč/t představuje výrazný meziroční nárůst o 103 % (3 405 Kč/t v roce 2002/03). V průběhu marketingového roku ceny postupně významně narůstaly od hodnoty 4 635 Kč/t v září až do hodnoty 8 017 Kč/t v březnu 2004. Do vysoké ceny brambor na jaře se částečně promítají i zvyšující se skladovací náklady. Tato vysoká cenová úroveň je však především výsledkem nízké tuzemské produkce v roce 2003. Tvorbu cen v ČR bude stále více ovlivňovat poměr nabídky k poptávce nejen na tuzemském trhu ale i na trzích ostatních zemí EU.

Průměrné měsíční spotřebitelské ceny pozdních konzumních brambor v Kč/kg

Marketingový rok Měsíc	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Září	6,86	7,49	7,41	6,80	9,21	7,84	7,35	10,21
Říjen	5,94	6,86	6,83	6,47	7,82	8,10	7,25	11,14
Listopad	5,44	6,83	6,69	6,81	7,40	8,26	7,45	13,39
Prosinec	5,38	7,05	6,84	7,21	7,02	9,12	8,01	14,19
Leden	5,71	7,66	7,48	7,76	7,09	11,01	8,74	14,53
Únor	5,86	8,42	7,76	8,17	7,19	14,25	9,17	14,95
Březen	5,73	10,02	7,94	8,32	7,14	14,87	9,46	15,46
Duben	5,69	13,18	7,97	8,53	7,16	14,97	9,66	15,86
Květen	6,36	12,31	7,86	11,62	7,29	15,54	10,44	15,63
Červen	18,29	19,55	14,23	15,49	24,27	15,11	19,58	15,76
Červenec	11,67	10,68	9,34	12,02	11,22	9,14	11,18	9,16
Srpen	9,06	8,08	7,31	10,74	8,66	7,69	9,66	

Pramen: ČSÚ, Poznámka: V červnu, červenci a srpnu jde o cenu raných brambor na českém trhu.

Spotřebitelské ceny konzumních brambor ze sklizně roku 2003 zaznamenávají v průběhu celého období od září 2003 do května 2004 postupný nárůst, stejně jako u CZV. Spotřebitelské ceny brambor jsou v tomto období výrazněji vyšší než v předchozích sledovaných letech, i když postupný relativní nárůst cen je nižší než u CZV ve stejném období. Průměrné měsíční spotřebitelské ceny rostly od hodnoty 10,21 Kč/kg v září až do hodnoty 15,63 Kč/kg v květnu. Spotřebitelské ceny však byly v roce 2003/04 zřejmě významněji ovlivněny než v předchozích letech i zvýšeným dovozem brambor. V roce 2004/05 bude zřejmě úroveň spotřebitelských cen podstatně nižší než v předchozím období. Podle monitoringu ČSÚ byly průměrné týdenní ceny v ČR od 21. září (38. a 39. týden) 6,62 Kč/kg a 6,35 Kč/kg.

PRŮMYSLOVÉ BRAMBORY

V roce 2004 došlo podle údajů ČSÚ k dalšímu nárůstu plochy průmyslových brambor pro výrobu škrobu, meziročně o 380 ha (5,7 %), na celkovou výměru **7 030 ha**. Podle odhadu ČSÚ se v tomto roce významněji zvýší i výnosy na úroveň **24,7 t/ha**. Celková produkce je odhadována na **174 tis. t**, to je téměř na úrovni velmi úspěšného roku 2002/03. V celkové produkci je započtena i sadba průmyslových brambor. Nárůst produkce umožňuje lepší využívání kapacit škrobářenských podniků a zvyšování výroby škrobu.

Průmyslové brambory jsou převážně pěstovány spíše v okrajových oblastech Vysočiny, Středočeského a Jihočeského kraje. Největší podíl na pěstování má jednoznačně Vysočina (3 047 ha). Velký podíl na pěstování mají polopozdní a pozdní odrůdy brambor. Polorané odrůdy brambor vykazují mimořádně vysokou škrobnatost, v průměru přes 20 %, a také až na výjimky u některých odrůd velmi dobré výnosy. U polopozdních a pozdních brambor se očekává průměrný výnos škrobu z 1 ha a sklizeň brambor o něco nižší než v minulých letech, ale při vyšší škrobnatosti. ÚBS ČR vydalo seznam doporučených odrůd brambor pro výrobu škrobu. Jsou to odrůdy Amylex, Apolena, Javor, Krumlov, Kuras, Merkur, Ornella, Tábor, Tomensa, Sibů a Vladan. Výrobci škrobu předpokládají, že naplní stanovené kvóty, což však zároveň při podstatně vyšší škrobnatosti znamená nižší nakoupené množství. Pokud bude v příštích letech dosahováno vysoké škrobnatosti i výnosu škrobu/ha na úrovni cca 6 t/ha, poklesne při současné výši kvóty škrobu celková plocha pod úroveň 6 tis. ha.

Všichni výrobci škrobu zahájili již letos úspěšně nákup brambor na výrobu škrobu podle pravidel platných v EU s výjimkou doplňkové dotace pro pěstitele, která však bude moci být vyplacena po přijetí novely NV č. 115/2004 Sb., která bude přijata v průběhu října tohoto roku.

Vývoj sklizňových ploch a produkce průmyslových brambor včetně sadby

Marketingový rok	Sklizňové plochy (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
1990/91	14 054	15,70	220 649
1991/92	8 891	18,86	167 750
1992/93	7 771	20,32	157 906
1993/94	5 500	28,50	156 750
1994/95	5 205	17,59	91 560
1995/96	4 834	18,91	91 434
1996/97	5 034	24,21	121 862
1997/98	4 917	22,52	110 745
1998/99	3 983	25,78	102 670
1999/00	3 851	22,98	88 493
2000/01	4 041	28,01	113 184
2001/02	5 221	25,05	130 759
2002/03	6 924	27,29	188 994
2003/04	6 650	18,31	121 765
2004/05*	7 030	24,76	174 074

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * odhad ČSÚ k 15.8. 2004.

Vývoj sklizňových ploch a produkce průmyslových brambor podle krajů v ČR

	Pěstební plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)		Podíl z plochy (%)	
	2003	2004**	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Středočeský	1 040	904	15,53	25,41	16 147	22 968	15,6	12,9
Jihočeský	1 904	2 240	18,76	24,61	35 711	55 130	28,6	31,9
Plzeňský	518	500	18,83	24,61	9 756	12 305	7,8	7,1
Pardubický	36	72	19,36	24,88	697	1 791	0,5	1,0
Vysočina	3 047	3 092	18,86	24,57	57 464	75 962	45,8	44,0
Ostatní celkem*	105	222	18,95	26,65	1 990	5 918	1,7	3,1
ČR celkem	6 650	7 030	18,31	24,76	121 765	174 074	100	100

Pramen: ČSÚ. Poznámka: * Pěstování v ostatních krajích je marginálního charakteru. ** odhad k 15.8.2004

Cenový vývoj produkce průmyslových brambor

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců průmyslových brambor v Kč/t (bez DPH)

Marketingový rok Měsíc	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2000/02	2002/03	2003/04
Září	1 983	2 084	2 026	2 139	2 021	1964	2 155
Říjen	1 828	1 809	1 968	1 843	1 929	1989	2 230
Listopad	1 768	1 801	1 891	1 754	1 918	1865	2 074
Prosinec	1 798	1 191	1 821	1 680	1 910	1900	1 677
Leden	1 128	1 518	1 251	1 677	1 635		2 367
Únor	2 175	1 213	848	*	1 903		2 093
Březen	*	*	*	1 127	*		2 475
Duben	*	*	*	711	*		
Květen	*	*	*	556	*		
Červen	*	*	*	*	*		

Pramen: ČSÚ. Poznámka: * v takto označených měsících pramen ceny neuvádí

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců průmyslových brambor v roce 2003/04 meziročně vzrostly o 223 Kč/t na celkovou úroveň **2 153 Kč/t**. Od roku 2004/05 již budou pěstitelé odměňováni podle předpisů EU.

SADBOVÉ BRAMBORY

V roce 2004 vzrostla plocha přihlášených množitelských porostů brambor nad 5 tis. ha (5 024 ha), což by představovalo 14,0 % z celkové plochy osázených brambor (v roce 2003 byl podíl pouze 10,6 %). Údaj o celkových plochách však ještě není definitivní. Přesto byl tak vysoký podíl množitelských porostů brambor naposledy přihlášen ještě v bývalé ČSFR. Celkem bylo k uznávacímu řízení v roce 2004 přihlášeno 144 odrůd brambor o průměrné velikosti osázené plochy 34,89 ha na jednu odrůdu.

Struktura přihlášených množitelských porostů podle stupně množení je zhruba na úrovni loňského roku. Z celkové letošní přihlášené množitelské plochy 5 024 ha připadá největší podíl opět na stupeň C 2, celkem 2 890,24 ha. To představuje 57,6 % z celkové výměry. Naopak v nejvyšší kvalitě množitelských porostů stupně SE bylo přihlášeno pouze 1,8 %. I v tomto roce je vysoký podíl posledního množitelského stupně na celkové ploše přihlášených porostů.

Přihlášené množitelské plochy brambor v České republice

Rok	Osázená plocha brambor celkem v ha	Z toho množení	
		¹⁾ plocha v ha	% z celkové plochy brambor
1990	109 664	20 797	19,0
1991	113 858	18 742	16,5
1992	110 726	18 138	16,4
1993	104 931	11 159	10,6
1994	81 718	6 559	8,1
1995	83 369	7 847	9,4
1996	86 548	8 000	9,2
1997	72 625	6 542	9,0
1998	71 855	5 291	7,4
1999	71 455	5 121	7,2
2000	69 236	5 717	8,3
2001	54 297	5 262	9,7
2002	46 914	5 261	11,2
2003	44 585	4 754	10,6
2004	35 974	5 024	14,0

Pramen: ÚKZÚZ, ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ plochy sadby brambor jsou již započteny v celkových plochách podle ČSÚ

Výsledky uznávacího řízení sadby brambor

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Množství uznané sadby z 1 ha v t	9,9	12,4	13,4	14,2	15,7	13,5

Pramen: ÚKZÚZ

Přihlášené množitelské porosty podle stupňů množení v ha – rok 2003 a 2004

Stupeň	SE 1	SE 2	E	C 1	C 2	Celkem
2003						
Plocha ha	37,60	45,65	260,85	1 625,14	2 783,70	4 754,54
Podíl v %	0,79	0,96	5,40	34,18	58,67	100,00
2004						
Plocha ha	91,30		316,65	1 725,87	2 890,24	5 024
Podíl v %	1,8		6,2	34,4	57,6	100,0

Pramen: ÚKZÚZ

Výsledky polních přehlídek množitelských porostů podle stupňů množení v ha v roce 2003

Stupeň	SE 1	SE 2	E	C 1	C 2	Celkem
Přehlíženo ha	37,60	45,65	260,95	1 617,44	2 777,20	4 738,84
Uznáno ha	37,60	45,65	260,95	1 606,89	2 747,75	4 698,84
Neuznáno ha				10,55	29,45	40,00
Neuznáno %				0,65	1,06	0,84

Pramen: ÚKZÚZ k 28. 8. 2003

Přihlášené množitelské plochy v hektarech u nejvíce zastoupených odrůd v letech 2002 až 2004

Název odrůdy	2002	2003	2004	Index 2004/2003
Impala	581,55	478,00	505,4	1,07
Marabel	282,60	312,00	323,3	1,04
Ornella	293,40	289,40	288,5	1,00
Dali	223,05	227,45	228,0	1,00
Rosara	210,25	186,95	192,9	1,03
Saturna	163,95	151,70	154,4	1,00
Kuras	144,90	177,71	90,9	0,51
Solara	154,80	137,20	138,0	1,00
Agria	139,69	122,90	138,4	1,13
Karin	138,45	155,04	140,0	0,90

Pramen: ÚKZÚZ

Množitelské plochy v hektarech u vybraných odrůd v roce 2004 podle směru jejich užití

Odrůda	ha	VR*	R	PR	PP	P
	Užití					
Impala	505	konzumní				
Marabel	323		konzumní			
Ornella	289				škrob, hranolky, lupínky	
Dali	228		konzumní			
Rosara	193	konzum, suš. výrobky				
Kuras	91					škrob
Karin	140		konzumní			
Saturna	154			škrob, lupínky, hranolky		
Amylex	79				škrob	
Celkem**	5 024					

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: * VR – velmi raná, R – raná, PR – poloraná, PP – polopozdní, P – pozdní

** všechny odrůdy

Nejvíce rozšířenou odrůdou v množitelských porostech stále zůstává s 505,4 ha velmi raná odrůda Impala, za ní se řadí na druhé místo raná odrůda Marabel. Obě tyto zahraniční odrůdy jsou vhodné na pěstování jako konzumní brambory. Z českých odrůd si prvenství udržuje polopozdní odrůda Ornella (vhodná ke zpracování na škrob, hranolky či lupínky), která se plochou 289 ha řadí celkově na třetí místo. Další česká poloraná konzumní odrůda Karin se letos množila na ploše 140 ha. Odrůdy Kuras a Amylex, které jsou vhodné pro pěstování jako průmyslové brambory zaznamenaly v tomto roce významný pokles.

Dovoz a vývoz sadby brambor

Dovozy sadby se již tradičně realizují v jarním období a to převážně z Nizozemí a Německa. V roce 2002/03 se dovezlo z Nizozemí 2 126 t a z Německa 1 362 t, ostatní dovozy jsou spíše marginálního charakteru. Zatímco v roce 2002/03 byly dovezeno celkem 3 661 t sadby, tak v roce 2003/04 dovozy sadby brambor velmi výrazně vzrostly (více než trojnásobně) na celkovou úroveň 14 207,5 t. Tentokrát bylo nejvíce sazby, celkem 7 726 t dovezeno z Německa a 5 883 t z Nizozemí. ČR má již dlouhodobě výrazně negativní obchodní bilanci v této komoditě. Tento rok se tato negativní bilance dále velmi výrazně prohloubila, až na negativní saldo 13 309 t. S velkou pravděpodobností byl však významný podíl dovozu využit jako prodej konzumních brambor, což značně zkresluje skutečnou situaci v dovozu sadbových brambor.

Vývoz sadby představuje přibližně jen třetinu z množství dovážené sadby, přesto se nedá říci, že by byl vývoz nevýznamný. Sadba se v roce 2002/03 vyvezla hlavně do Polska 657 t a Maďarska 309 t.

V roce 2003/04 bylo do 30.6.2004 vyvezeno 445 t do Polska a 338 t na Slovensko. Po udělení statutu shody fytosanitárních opatření proti bakteriální kroužkovitosti brambor s předpisy EU, se zlepšily podmínky pro vývoz sadby na Slovensko, které z důvodů výskytu bakteriální kroužkovitosti v ČR povolovalo zatím dovozy pouze na výjimku.

Dovoz a vývoz sadbových brambor v tunách

Marketingový rok	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04*
Dovoz	1 484,9	7 653,4	4 214,0	4 743,6	3 875,8	6 062,0	3 661,0	14 207,5
Vývoz	979,3	747,8	648,5	816,8	1 837,0	1 743,0	1 207,7	897,8
Saldo	- 505,6	- 6 905,6	- 3 565,5	- 3 917,8	- 2 038,8	- 4 319,0	- 2 453,3	-13 309,7

Dovoz a vývoz sadbových brambor do České republiky v tunách v kalendářním roce

Kalendářní rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Dovoz	6 343,4	1 279,6	8 538,2	3 592,6	4 595,9	3 616,8	6 141,1	5 343,4	12 501,2
Vývoz	4 139,0	1 038,9	672,0	818,0	643,5	1 837,0	1 743,9	1 254,2	831,8

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: * do 30.6.2004

BRAMBOROVÝ ŠKROB

V roce 2003 došlo k výraznému snížení produkce bramborového škrobu, především v důsledku velmi nízkého výnosu průmyslových brambor (pouze 22,3 t/ha). Toto snížení bylo nejvíce ovlivněno extrémně suchým počasím. Nízké výnosy byly na většině území v Evropě. Celková potřeba bramborového škrobu byla v tomto roce opět kryta asi z poloviny dovozem.

V marketingovém roce 2003/04 bylo vyrobeno 22 899 t bramborového škrobu, brambory byly o průměrné vysoké škrobnatosti 19,44 %, tj. o 13 071 t méně než v marketingovém roce 2002/03. Podle odhadu k 8.9.2004 bude v roce 2004/05 vyrobeno 33 474 t škrobu (tedy mírně pod úrovní stanovené kvóty). Opět se očekává rekordní vysoká škrobnatost brambor, v průměru 19,50 %, která je způsobena především velmi suchým a teplým počasím v průběhu konce vegetačního období.

Vývoj v pěstování a nákupu surovin pro výrobu bramborového škrobu v ČR

Rok sklizně	Plocha prům. brambor ha	Průměrný výnos * t/ha	Průměrná škrobnatost v %	Průměrný výnos škrobu v t/ha	Průměr. cena brambor v Kč /t
1990	14 054	15,70	16,8	2,6	1 380
1991	8 891	18,76	17,8	3,4	903
1992	7 771	20,32	16,9	3,4	1 387
1993	5 500	28,50	15,6	4,4	1 500
1994	5 205	17,59	16,2	2,8	1 700
1995	4 834	24,10	16,9	4,1	1 810
1996	5 034	32,20	16,6	5,3	1 900
1997	4 917	28,65	18,4	5,3	1 980
1998	3 983	28,20	18,1	5,1	2 080
1999	3 851	26,30	18,6	4,9	2 080
2000	4 041	34,09	18,2	6,2	2 020
2001	5 232	30,08	17,6	5,3	2 030
2002	5 007	35,00	17,6	6,2	1 970
2003	4 500	22,30	19,4	4,4	2 184
2004*	5 027	29,00	19,5	5,7	2 060

Pramen: Český škrobářský svaz

Poznámka: * Průměrný výnos průmyslových brambor zpracovaných na škrob (bez sadby)

Výroba bramborového škrobu v letech 2002 až 2004 v t

Roky	Zpracované brambory	Množství vyrobeného škrobu	Průměrná škrobnatost v %
2002	175 240	35 970	17,62
2003	99 189	22 899	19,44
2004	145 378	33 474	19,50

Pramen: Český škrobářenský svaz, odhad k 8.9. 2004

V posledních letech se v Evropě ustálil poměr spotřeby škrobů na 50 % kukuřičného, 25 % pšeničného a 25 % bramborového. V severnějších zemích včetně ČR ale pochopitelně výrazně klesá podíl spotřeby kukuřičného škrobu a převládá zde spotřeba obilních škrobů. V ČR se kukuřičný škrob nevyrábí.

Bilance zahraničního obchodu s nativním bramborovým škrobem

Saldo zahraničního obchodu ČR s nativním bramborovým škrobem v t – 11 08 13 00

Kalendářní rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Dovoz	186,9	166,2	91,0	803,3	5,3	2 048	79	2 384,8
Vývoz	6 548,0	6 269,5	5 258,9	7 365,7	6 798,3	4 441,4	3 599,4	2 454,4
Saldo	6 361,1	6 103,3	5 167,9	6 562,4	6 793,0	2 393,4	3 520,4	69,6

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: * do 30.6.2004

Zvýšení dovozů nativního škrobu v roce 2002 bylo hlavně způsobeno dovozy v celním režimu aktivního zušlechťovacího styku, kdy bylo dovezeno v tomto režimu 2 016 t z Německa. I v roce 2004 zaznamenáváme významný dovoz nativního škrobu v režimu AZS, celkem 1 011 t z Polska. Škrob dovezený v tomto celním režimu je přepracován na výrobky a opět vyvezen. Z tohoto pohledu je zřejmé, že ČR neměla v posledních letech s výjimkou roku 2004 významný dovoz nativního škrobu do režimu volného oběhu. ČR je naopak již dlouhodobě významným vývozcem nativního bramborového škrobu. Nicméně v roce 2004 se saldo zahraničního obchodu zatím téměř vyrovnalo.

Bilance zahraničního obchodu výrobků ze škrobu

Dovoz glukózových sirupů (1702 30) v tunách

Kalendářní rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Dovoz	21 343	25 352	28 618	40 058	36 564	42 374	24 828	14 131

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * do 30.6.2004

Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (3505 10 10, 50, 90) v tunách**

Marketing. rok	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04*
Dovoz	5 778	7 070,0	9 566,7	11 899,1	12 389,4	13 201,1	21 307,3
Vývoz	1 195	1 999,5	2 466,7	4 064,5	7 305,8	10 128,4	13 078,4

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: * do 30.6. 2004, ** Od 1.5. se u zemí EU jedná o dodávky v rámci jednotného trhu.

Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (3505 10 10, 50, 90) v tunách

Kalendářní rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Dovoz	5 904	8 100,1	9 979,1	7 629,7	13 106,1	14 564,0	15 709,2
Vývoz	1 089	2 303,7	2 541,4	4 985,8	8 662,7	12 154,1	8 010,6
Saldo	- 4 815	- 5 796,4	- 7 437,7	- 2 643,9	- 4 443,4	- 2 409,9	- 7 698,6

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: * do 30.6.2004

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (3809 10 10, 30, 50, 90)

Marketing. rok	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04*
Dovoz	5 501	6 034	4 199,7	3 638,3	3 528,9	2 812,3	2 936
Vývoz	376	345	304,9	381,4	191,4	172,7	84,3

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: do 30.6.2004

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu do ČR (3809 10 10, 30, 50, 90) (v tunách)

Kalendářní rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Dovoz	5 965	5 221	4 527,1	2 650,7	3 808,0	2 815,4	1 882,6
Vývoz	404	322,7	303,4	285,1	256,3	92,2	56,3

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: * do 30.6.2004

Nejvýznamnější dovozní položkou výrobků ze škrobu jsou v ČR jednoznačně glukózoové sirupy CN 1702 30. V průběhu posledních 8 let se roční dovozy pohybují v širokém rozmezí cca 21 až 42 tis. t, přičemž vývozy jsou zanedbatelné.

Dextriny a modifikované škroby jsou v ČR významnou položkou jak dovozu tak i vývozu. V posledních třech letech významně vzrostl jak dovoz tak i vývoz těchto komodit. Saldo obchodní bilance je však vždy výrazně negativní.

Dovoz přípravků na bázi škrobu do ČR (CN 3809 10) je poměrně významný, zato vývoz je spíše marginálního charakteru.

Zpracovatelský průmysl na výrobu bramborového škrobu

V ČR jsou v současnosti čtyři společnosti celkem s pěti závody, které zpracovávají průmyslové brambory na škrob. Největší společností, jejíž celoroční výrobní kapacita je 30 tis. t nativního bramborového škrobu, je LYCKE BY AMYLEX, a. s. Horažďovice. Tomu odpovídá i nejvyšší přidělená kvóta 17 887 t škrobu, což představuje 53,1% podíl na celkové národní kvótě škrobu ČR. Druhý největší závod Škrobárny Pelhřimov, a. s. mají asi poloviční výrobní kapacitu než má LYCKE BY.

ČR požádala v rámci předvstupního vyjednávání s EU o kvótu v celkové výši 51 tis. t. Nakonec byla dojednána národní kvóta ČR v celkové výši 33 660 t bramborového škrobu, která byla rozdělena mezi 4 společnosti (celkem 5 závodů) následujícím způsobem:

Zpracovatelské závody na výrobu bramborového škrobu v ČR v roce 2004

Název a sídlo firmy	Výrobní závody	Kapacita zpracování brambor v t	Kapacita výroby škrobu v t	Přidělená kvóta v t
Amylex Radešinská Svratka s.r.o.	Hodíškov	10 000	2 000	1 387
LYCKE BY AMYLEX, a.s. Horažďovice	Horažďovice	150 000	30 000	17 887
NATURAMYL, a.s. Hamry	Hamry	20 000	4 000	2 213
Škrobárny Pelhřimov, a.s.	Pelhřimov, Chýnov	75 000	15 000	12 173
Celkem		255 000	51 000	33 660

Pramen: Český škrobářenský svaz

Podle přidělené národní kvóty v celkové výši 33 660 t bude využita celková zpracovatelská kapacita ČR přibližně na 66 %. To dává určitý předpoklad, že by celková kvóta mohla být ve zpracovatelské kampani naplněna.

Bilance bramborového škrobu v ČR včetně potřeby brambor v tis. t

Ukazatel		Rok							
		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Potřeba škrobů	krytá dovozem	16,1	18,7	19,9	20,3	20,5	21,9	17,5	22,0
	krytá výrobou	9,8	8,4	8,7	15,2	17,3	22,4	19,3	17,7
Potřeba bramb. škrobů v ČR		25,9	27,1	28,6	35,5	37,8	44,3	36,8	39,7
Celková potřeba brambor na		129,5	135,5	143,0	177,5	189,0	221,5	184,0	198,5
Skutečná spotřeba brambor v ČR na výrobu škrobu		49,0	42,0	43,5	76,0	86,5	112,0	96,5	88,5
Potřeba brambor na dovezený		80,5	93,5	99,5	101,5	102,5	109,5	87,5	110,0
Potřeba obil. škrobů v ČR celkem			40,4	42,0	55,0	59,3	64,4	49,2	49,0

Pramen: Český škrobářský svaz

Poznámka: * Přepočítací koeficient brambor na škrob 5,00 vychází z Nařízení Komise EU č. 2235/2003 a škrobnatosti 17 %.

Potřeba bramborového škrobu v ČR vzrostla za posledních 8 let již téměř dvojnásobně. Teoretická potřeba brambor k celkové potřebě bramborového škrobu v ČR byla sice z větší míry kryta z dovezeného bramborového škrobu, nicméně se tento poměr v posledních letech částečně vyrovnává. Podle odhadu ČŠS se skutečná spotřeba bramborového škrobu v ČR ustálí na úrovni 40 – 45 tis. t ročně. V případě, že by ČR v budoucnu byla přidělena požadovaná kvóta 51 tis. t, mohla by se stát ČR i vývozní zemí. Potřeba obilního škrobu v ČR je zhruba o třetinu vyšší než škrobu bramborového. Produkce bramborového škrobu je nepostradatelnou součástí českého škrobářského průmyslu.

Cenový vývoj produkce bramborového škrobu

Měsíční vývoj cen průmyslových výrobců bramborového škrobu v Kč/t

Měsíc Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1996	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250
1997	21 250	21 250	20 833	20 500	20 167	20 167	19 767	19 767	19 767	19 767	19 600	19 533
1998	19 367	19 167	19 167	19 167	19 167	19 167	19 500	19 500	19 667	19 500	19 167	19 167
1999	19 167	19 000	19 000	19 000	19 500	20 000	20 000	19 033	19 033	18 233	18 033	18 133
2000	17 800	18 267	18 350	17 500	17 183	17 183	17 183	18 117	19 167	19 567	19 567	19 700
2001	18 753	18 753	18 820	18 820	18 820	18 820	18 820	18 820	18 753	18 786	18 786	18 786
2002	18 753	19 020	18 920	18 886	19 020	18 920	19 020	18 920	18 853	18 886	19 020	18 920
2003	18 853	18 700	18 700	18 733	18 733	18 700	18 700	18 733	18 733	18 700	18 533	18 566
2004	17 446	17 090	16 726	16 623	16 533	16 366	16 053					

Pramen: ČSÚ

Cena průmyslových výrobců bramborového škrobu v ČR vykazuje již dlouhodobě pozvolný sestupný trend. Tento trend je m.j. odrazem nižších evropských cen a modernizace a zefektivnění výroby bramborového škrobu v ČR po postupné restrukturalizaci. Výroba bramborového škrobu se z původních 17 závodů v osmdesátých letech ustálila na současných pěti výrobních závodech.

Společná organizace trhu v odvětví škrobu v EU

Společná organizace trhu v odvětví škrobu v EU je shrnuta ve třech následujících oddílech:

1. Legislativa
2. Stanovení a správa produkčních kvót bramborového škrobu
3. Systém finančních podpor pro výrobu bramborového škrobu

1. Legislativa

- **Nařízení vlády č. 115/2004 Sb.**, kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem.
- **Nařízení Komise ES č. 2236/2003**, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití Nařízení Rady č. 1868/1994, kterým se stanoví systém kvót pro výrobu bramborového škrobu.
- **Nařízení Komise ES č. 2235/2003**, kterým se stanoví obecná pravidla pro použití Nařízení Rady č. 1782/2003 a č. 1868/1994, pokud se jedná o bramborový škrob.
- **Nařízení Rady ES č. 1868/1994**, kterým se stanoví systém kvót pro výrobu bramborového škrobu.
- **Nařízení Komise EHS č. 1722/93**, kterým se stanoví prováděcí pravidla k Nařízení Rady č. 1766/92 a č. 1418/76, týkající se výrobních náhrad v odvětví obilovin a rýže.

2. Stanovení a správa produkčních kvót bramborového škrobu

Stanovení a správou produkčních kvót bramborového škrobu je v ČR pověřen SZIF. Pro hospodářský rok 2004/2005 byla ČR přidělena národní kvóta v celkové výši **33 660 t bramborového škrobu**. Pro tento rok se nepočítá s vytvořením rezervy a proto byla celá kvóta rozdělena mezi jednotlivé výrobce škrobu.

Kvóty v EU 15 pro výrobu bramborového škrobu na roky 2003/04 a 2004/05 v t

Členská země	Kvóta	Členská země	Kvóta
Německo	656 298	Švédsko	62 066
Nizozemí	507 403	Finsko	53 178
Francie	265 354	Rakousko	47 691
Dánsko	168 215	Španělsko	1 943
Celkem			1 762 148

Pramen: NR č. 1886/94

Kvóty pro výrobu bramborového škrobu v nových členských zemích v r. 2004/05

Členská země	Kvóta	Členská země	Kvóta
Polsko	144 985	Lotyšsko	1 211
Česká republika	33 660	Slovensko	729
Litva	5 778	Estonsko	250
Celkem			188 613
Celkem EU 25			1 950 761

Pramen: NR 1868/94

Postup při přidělování individuální produkční kvóty

Na základě žádosti producentů, ve které byla uvedena jejich výroba škrobu za referenční období (roky 1999 až 2001), vypočetl SZIF pomocí koeficientů základní část jejich kvót, která byla celkem **24 213 t**. Zbývajících **9 447 t** (druhá část kvóty) rozdělil SZIF mezi producenty s přihlédnutím

k podílu výše jejich investic do rozšíření vlastní výroby škrobu. Sečteme-li obě kvóty, dostaneme individuální produkční kvótu výrobce.

Sledování plnění kvóty

Každý výrobce, kterému byla přidělena produkční kvóta, má povinnost zasílat SZIF pravidelné měsíční hlášení o výrobě bramborového škrobu. Tato informace bude sloužit ke sledování plnění kvót. Hlášení mohou být kontrolována namátkovou kontrolou.

Překročení přidělené kvóty

Každý výrobce může v daném hospodářském roce využít navíc ke své kvótě **maximálně 5 % kvóty** stanovené na následující hospodářský rok. V takovém případě se kvóta na následující hospodářský rok příslušně sníží. Pokud by však překročení kvóty přesáhlo 5 %, je producent povinen vyvézt přebytečné množství mimo EU, a to bez nároku na vývozní subvenci.

Změna kvóty v důsledku změny vlastnických poměrů výrobce škrobu

Jakým způsobem se změní kvóta bude závislé na tom, zda došlo k fúzi, převodu podniku nebo závodu, k pronájmu nebo uzavření podniku. Např. při fúzi se kvóty podniků sčítají, v případě převodu podniku se jeho kvóta přidělí nabyvatelskému podniku atd.

3. Systém finančních podpor pro výrobu bramborového škrobu

SOT pro výrobu bramborového škrobu zahrnuje celkem pět druhů finančních podpor Administraci těchto finančních podpor provádí SZIF.

1. minimální cena brambor
2. doplňková národní dotace pěstiteli brambor
3. prémie výrobcům bramborového škrobu
4. výrobní náhrada při výrobě schválených výrobků ze škrobu
5. vývozní náhrada při vývozu škrobu a výrobků a zboží vyrobeného ze škrobu

1. Minimální cena brambor

Výrobce škrobu musí platit producentovi brambor minimální cenu za brambory při dané škrobnatosti, která je stanovena Nařízením Komise č. 2235/2003. Zde je stanovena minimální cena ve výši **178,31 EUR/t škrobu**. Skutečná cena za 1 tunu brambor v EU se pak vypočte vydělením 178,31 množstvím brambor potřebných na výrobu 1 tuny škrobu při dané škrobnatosti. To je dáno v příslušné tabulce v Nařízení Komise č. 2235/2003. Výše minimální ceny je stanovena jednotně pro všechny členské země EU.

2. Doplňková národní dotace pěstiteli brambor

Výše přímých plateb pro pěstitele brambor je stanovena Nařízením Komise č. 2235/2003. Pěstitelé brambor v EU 15 obdrží v roce 2004 ve smyslu tohoto nařízení platbu ve výši **110,54 EUR/t bramborového škrobu** z rozpočtu EU.

V ČR bude v tomto roce v obdobném systému rozdělována tzv. **doplňková národní dotace** (z rozpočtu ČR) pěstiteli brambor ve výši **102,29 EUR/t škrobu** obsaženého v bramborách. ČR byla k poskytování této dotace zplnomocněna Rozhodnutím EK ze dne 29. června 2004. Zbývajících 8,25 EUR/t škrobu dostane pěstitel brambor v rámci SAPS jako platbu na 1 ha zemědělské půdy. Tento způsob výplaty bude platný v ČR pouze v roce 2004.

Doplňkovou dotaci stanoví SZIF podle novely Nařízení vlády č. 115/2004 Sb. na základě obecného vzorce:

$$D = \frac{V \times PP}{V} - SAPS$$

Legenda ke vzorci:

- D - doplňková dotace na 1 tunu škrobu
- V – průměrná výtěžnost škrobu v tunách z 1 ha
- PP – přímá platba EU na 1 tunu škrobu = 110,54 EUR/t škrobu
- SAPS – přímá platba na 1 ha zemědělské půdy = 57,35 EUR/ha).

Doplňková dotace bude pěstitelům brambor vyplácena v Kč ve směnném kurzu stanoveném Nařízením Komise č. 1407/2004. Tento kurz je stanoven ve výši 32,4485 Kč/EUR.

Ilustrační výpočet příjmů pro pěstitele za 1 tunu brambor při škrobnatosti 18 %*:

Minimální cena brambor = **37,78 EUR** + Doplňková dotace = **21,67 EUR**

Celkem: **59,45 EUR**, při uvedeném kurzu = **1 929 Kč/ t brambor**.

* při vyšší škrobnatosti rostou příjmy za minimální cenu i doplňkovou dotaci (přehled o doplňkových dotacích podle škrobnatosti je součástí přílohy novely NV č. 115/2004 Sb.).

3. Prémie výrobcům bramborového škrobu

Výše této prémie pro výrobce škrobu je stanovena rovněž v Nařízení Komise č. 2235/2003. Tato prémie je vyplácena ve výši **22,25 EUR/t bramborového škrobu**. Pro výpočet skutečné prémie na 1 tunu brambor se použije obdobný způsob jako při výpočtu minimální ceny brambor (22,25 EUR děleno množstvím brambor potřebných na výrobu 1 tuny škrobu při dané škrobnatosti). Vyplacení této prémie výrobcům škrobu je vázáno dodržením stanovených podmínek vůči producentům brambor. Jedná se především o převzetí smluvního množství brambor a zaplacení stanovené minimální ceny. Dále o převedení získaných přímých plateb za brambory nebo doplňkových národních dotací ve stanovených termínech na účet pěstitelů brambor.

4. Výrobní náhrada při výrobě schválených výrobků ze škrobu

Výrobní náhrada se poskytuje při použití **základního výrobku** (základní škroby a škrobové deriváty uvedené v příloze č. II nařízení Komise č. 1722/93) na výrobu **schválených výrobků** (příloha č. I NK č. 1722/93). Tato náhrada se vyplácí zpracovatelům škrobu, což nemusí být zároveň producenti škrobu. Aktuální výše náhrady je stanovována periodicky EK na 1 tunu základního škrobu na jejich webových stránkách. Nejvíce je cena ovlivněna aktuální cenou kukuřice na trhu EU.

Jsou stanovovány dvě sazby výrobních náhrad, zvlášť pro bramborový škrob a zvlášť pro ostatní druhy škrobu. Výše náhrady pro škrobové deriváty se přepočte pomocí koeficientů uvedených v příloze č. II NK č. 1722/93. V roce 2003 se výše výrobní náhrady pohybovala v rozmezí **0 – 21,73 EUR/t základního škrobu**.

Výrobní náhrada se vyplácí na jednu tunu skutečně zpracovaných škrobů, tedy ne na jednu tunu finálního výrobku. Za tímto účelem jsou stanoveny normované spotřeby škrobů na jednotlivé výrobky.

Základním předpokladem pro to, aby výrobce mohl požádat SZIF o poskytnutí výrobní náhrady je jeho registrace u SZIF. Výrobce musí podat **Žádost o registraci v seznamu schválených výrobců**. Tato žádost pak podléhá následnému schvalovacímu procesu u SZIF. Podrobnější specifikace o výrobních náhradách včetně seznamu výrobků na něž se vztahují náhrady je zveřejněna na webových stránkách SZIF.

5. Vývozní náhrada při vývozu škrobu a výrobků a zboží vyrobeného ze škrobu

Vývozní náhrady jsou vypláceny vývozcům škrobu a výrobků z něj, kteří tyto výrobky vyvážejí do třetích zemí (mimo EU) a jsou uplatňovány i na obilné škroby. Subvence na vývoz byla zavedena z důvodu značně rozdílných materiálových nákladů na výrobu škrobu v EU a ve světě. Výše exportní subvence je pohyblivá a stanovuje se na základě Nařízení Rady č. 1784/2003. Výpočet subvence je nejvíce ovlivněn aktuální cenou kukuřice v EU.

Vývozní náhrada se vyplácí na jednu tunu skutečně exportovaného škrobu v nativní nebo zpracované formě. Za tímto účelem jsou stanoveny normované spotřeby škrobu, které jsou identické jako u výrobních náhrad. V roce 2003 a začátkem roku 2004 byly vývozní náhrady vypláceny v rozmezí **0 – 68,34 EUR/t škrobu**.

Výrobní kompenzace a vývozní subvence bramborového škrobu v EU v EUR/t

Ukazatel	31.7.	9.7	25.6.	28.5.	29.4.
Průměrná 5ti denní tržní cena v EU	123,99	123,99	123,99	123,99	122,92
Průměrná 5ti denní dovozní cena CIF	108,53	111,47	117,76	133,22	144,11
Rozdíl	8,95	6,01	6,23	- 9,23	- 21,19
Multiplikační koeficient	1,6	1,6			
Výrobní kompenzace	14,32	9,62	0,0	0,0	0,0
Příplatek k ceně v EU	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Přizpůsobená 5ti denní cena	128,99	128,99	128,99	128,99	127,92
Průměrná 5ti denní cena FOB	82,88	91,52	98,22	107,35	110,61
Vývozní subvence – základní cena	46,11	37,47	30,77	21,54	17,31
Multiplikační koeficient	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Vývozní subvence	73,78	59,95	49,23	34,62	27,70

Pramen: Potato Markets weekly No 1421

Při stejné škrobnatosti je minimální cena za brambory, vyplácená výrobcem škrobu pěstiteli brambor podle předpisů EU nižší než podle bývalého nařízení vlády č. 175/2001 Sb., které bylo novým nařízením zrušeno. Pěstitelům brambor bude však navíc prostřednictvím výrobců škrobu vyplácena dodatečná platba, součet obou těchto plateb je mírně pod úrovní dříve vyplácené minimální ceny za dodávané brambory podle nařízení vlády č. 175/2001 Sb.

VÝROBKY Z BRAMBOR

V marketingovém roce 2003/04 zaznamenáváme na základě údajů statistiky ČSÚ do 30.6. 2004 nárůst dovozů u nejvýznamnějších komodit ve srovnání se stejným obdobím roku 2002/03.

Mírný meziroční nárůst dovozu zaznamenáváme v roce 2003/04 především u položek vločky a granule z brambor a bramborových hranolků. Významnější meziroční nárůst dovozů sledujeme u položky zmrazené brambory (0710 1000) a především u položky bramborové lupínky (2005 2020), jejichž dovoz se meziročně zvýšil desetinásobně. Vzhledem k přepočítacímu koeficientu 1:6,5 se v posledních dvou letech staly významné i dovozy brambor ve formě mouky či šrotu (2005 2010), jichž bylo dovezeno v roce 2003/04 zatím 1 074 t.

Nejvýznamnější dováženou komoditou z výrobků jsou zmrazené bramborové hranolky **CN 2004 1099**, kterých bylo v marketingovém roce 2002/03 dovezeno celkem 27 518 tun, v marketingovém roce 2003/04 odhadujeme opět zvýšení dovozů na více než 28 tisíc tun, protože dovoz **22 685 t** (do 30.6.2004) představuje meziroční nárůst téměř o tisíc tun. Vývoz je odhadován pouze na 3,5 tisíce tun. Dovozní deklarované ceny jsou u dovozů z některých zemí (Belgie, Polsko, Nizozemí) pod úrovní cen průmyslových výrobců v ČR, kteří nejsou schopni těmto cenám konkurovat. Cena průmyslových výrobců hranolků se v ČR pohybuje okolo 17 Kč/kg, průměrná dovozní cena v roce 2003/04 je pouze 15,18 Kč/kg. Dovozy z Polska a Belgie se uskutečňují i za ceny pod 15 Kč/kg. Polsko navíc využívalo pro vývoz hranolků do ČR preferenční clo 5 % bez množství omezení. Proto se také nejvíce hranolků dováží právě z **Polska**, v roce 2003/04 celkem **16 731 t**. Po vstupu do EU se bez celních bariér rozhodně nedá očekávat snížení dovozů, ale je zde větší prostor na vývoz do zemí EU. Určitým nedostatkem je však m.j. i malý výběr vhodných odrůd brambor. Všechny tyto okolnosti vedou k nedostatečně využívaným domácím zpracovatelským kapacitám. Další významnou dovozní komoditou v ČR jsou zmrazené vařené brambory **CN 2004 1010**, které využívají především restaurace a podniky hromadného stravování (v roce 2003/04 celkem 3 324 t). Tyto brambory jsou dováženy z Německa a Nizozemska. V roce 2003/04 se začaly dovážet i z Polska.

Vývoz výrobků z brambor z ČR není uspokojující a představuje jen asi 14 % dovozu. Nejvýznamnějším vývozním artiklem jsou **bramborové hranolky**, kterých bylo v roce 2003/04 vyvezeno celkem **3 402 t**. Přesto je celkové saldo obchodní bilance výrazně negativní (-19 283 t). Vývoz směřoval v roce 2003/04 hlavně do Maďarska, 1 418 tun, ale významnější je i vývoz do Bulharska a na Slovensko. Dále je poměrně významný i vývoz mouky a prášku z brambor, převážně na Slovensko (488 t). V této komoditě má ČR dokonce aktivní saldo. Poměrně významný je ještě vývoz **bramborových lupínků**, v roce 2003/04 v celkovém množství 495 t. V této komoditě má ČR vcelku vyrovnané saldo. Lupínky se vyvážejí převážně na Slovensko.

Dovoz výrobků z brambor za kalendářní roky 2000 - 2004 v tunách

Název výrobku	Položka CN	2000	2001	2002	2003	2004*
Brambor i vařené, zmrazené	0710 10 00	3,8	14,4	91,7	21,7	123,6
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	61,1	125,5	242,0	144,4	168,0
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	1 282,1	1 359,6	2 687,0	2 325,8	1 252,9
Brambory vařené jinak neupravené,	2004 10 10	6 495,3	4 715,4	3 619,9	3 143,8	3 258,6
Mouka, krupice, vločky, zmrazené	2004 10 91	0,0	0,8	0,2	0,0	0,0
Brambory konzervované ne v octě, zmraz.	2004 10 99**	16 739	21 438	24 380	28 899	15 607
Mouka, šrot nebo vločky	2005 20 10	246,6	221,6	830,6	1 174,1	748,4
Brambory krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu*	2005 20 20**	425,1	270,9	94,1	291,8	304,6
Bramborové výrobky - ostatní	2005 20 80	1 449,8	1 076,2	911,5	657,7	444,6

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: * do 31.7.2004, ** 2004 1099 – bramborové hranolky, 2005 2020 – bramborové lupínky.

Dovoz výrobků z brambor za marketingové roky 1999/00 – 2003/04 v tunách

Název výrobku	Položka CN	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04*
Brambor i vařené, zmrazené	0710 10 00	20,9	15,9	88,7	26,8	123,6
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	52,7	70,4	219,8	163,9	81,4
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	1 046,7	1 494,2	2 366,9	2 126,1	2 093,7
Brambory vařené jinak neupravené,	2004 10 10	6 166,1	5 515,0	3 711,7	3 841,2	3 324,1
Mouka, krupice, vločky, zmrazené	2004 10 91	0,0	0,0	0,8	0,2	0,0
Brambory konzervované ne v octě, zmraz.	2004 10 99	16 583	19 930	22 915	27 518	22 685
Mouka, šrot nebo vločky	2005 20 10	258,8	256,6	664,2	1 094,4	1 074,4
Brambory krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	429,8	276,9	118,6	75,3	484,8
Bramborové výrobky - ostatní	2005 20 80	1 334,6	1 243,9	920,0	812,9	530,4

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: do 30.6.2004

Vývoz výrobků z brambor za kalendářní roky 2000 – 2004 v tunách

Název výrobku	Položka CN	2000	2001	2002	2003	2004*
Brambory i vařené, zmrazené	0710 10 00	24,4	0,0	0,0	8,6	328,4
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	665,9	608,8	516,3	534,4	0,0
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	124,4	107,6	203,8	54,0	85,4
Brambory vařené jinak neupravené,	2004 10 10	0,0	0,0	0,6	0,0	1,5
Mouka, krupice, vločky, zmrazené	2004 10 91	2,5	0,5	1,1	1,0	1,6
Brambory konzervované ne v octě, zmraz.	2004 10 99	2 281	2 615	3 570	4 305	2 345
Mouka, šrot nebo vločky	2005 20 10	212,4	252,4	211,0	249,7	151,8
Brambory krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	576,3	373,1	580,4	602,5	300,4
Bramborové výrobky - ostatní	2005 20 80	61,3	86,0	173,3	317,9	232,0

Pramen: ČSÚ

Vývoz výrobků z brambor za marketingové roky 1999/00 – 2003/04 v tunách

Název výrobku	Položka CN	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04*
Brambory i vařené, zmrazené	0710 10 00	24,4	0,0	0,0	8,5	0,0
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	616,3	669,7	559,9	499,2	488,1
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	113,3	114,1	163,0	98,3	102,0
Brambory vařené jinak neupravené,	2004 10 10	0,0	0,0	0,5	0,0	1,5
Mouka, krupice, vločky, zmrazené	2004 10 91	3,2	0,5	0,3	1,4	0,9
Brambory konzervované ne v octě, zmraz.	2004 10 99	2 151,4	2 322,3	3 571,3	3 948,0	3 401,9
Mouka, šrot nebo vločky	2005 20 10	196,2	232,3	235,4	242,4	205,7
Brambory krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	714,1	528,2	557,8	502,4	495,4
Bramborové výrobky - ostatní	2005 20 80	58,3	72,5	153,8	220,6	363,7

Pramen: ČSÚ, Poznámka * do 30.6. 2004

Přepočty bramborových výrobků na čerstvé brambory

Výrobek	Poměr výrobku k surovině	
	Koeficienty do roku 2001	Koeficienty od roku 2002
Brambory i vařené, zmrazené	1:1,15	1:1,9
Mouka, krupice a prášek z brambor	1:6,5	1:6,5
Vločky, granule a pelety z brambor	1:6,5	1:6,5
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	1:1,15	1:1,9
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmrazené	1:3	1:6,5
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	1:2,2	1:3,3
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	1:6,5	1:6,5
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	1:4,5	1:4,2
Bramborové výrobky - ostatní	1:2,2	1:3

Pramen: VÚZE

V roce 2001 zpracoval VÚZE, ve spolupráci s VÚB Havlíčkův Brod, na základě projektu NAZV, novou metodiku přepočtu výrobků na základní komodity s přihlédnutím k systému uplatňovanému v EU. Ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny pro srovnání staré a nové koeficienty přepočtů. Nové koeficienty více odpovídají skutečnosti, protože byly stanoveny na základě výsledků ze zpracovatelských podniků.

Dovoz výrobků z brambor v t podle vybraných zemí (2001/02 až 2003/04)

Položka CN	Název	2001/02		2002/03	2003/04
		Země	t	t	t
1105 2000	Vločky, granule, pelety	Německo	1 418	1 505	1 399
		Nizozemsko	531	391	338
		Celkem	2 355	2 126	2 094
2004 1010	Brambory vařené, zmrazené	Německo	2 666	2 554	1 461
		Nizozemsko	1 023	1 078	1 195
		Polsko	-	-	572
		Celkem	3 712	3 841	3 324
2004 1099	Ostatní konzervované (ne v octě), zmrazené	Belgie	2 897	5 651	3 503
		Nizozemsko	2 454	2 708	1 902
		Polsko	17 305	18 831	16 731
		Celkem	22 894	27 518	22 685
2005 2080	Ostatní konzervované výrobky	Nizozemsko	560	531	261
		Německo	163	197	100
		Celkem	920	813	530

Pramen: ČSÚ

Vývoz výrobků z brambor v t do vybraných zemí (2001/02 až 2003/04)

Položka CN	Název	2001/02		2002/03	2003/04
		Země	t	t	t
1105 1000	Mouka, krupice a prášek	Slovensko	524	471	488
		Celkem	563	499	488
2004 1099	Ostatní konzervované (ne v octě), zmrazené	Bulharsko	1 531	5 651	891
		Maďarsko	1 121	2 708	1 418
		Slovensko	575	18 831	746
		Celkem	3 571	3 948	3 402
2005 2020	Ostatní konzervované výrobky	Slovensko	295	344	375
		Celkem	558	502	495

Pramen: ČSÚ

PŘÍLOHA

1. Sklizňové plochy a produkce brambor v ČR podle krajů

Sklizňové plochy brambor celkem v ha podle krajů v ČR v letech 2000 – 2004

	2000	2001	2002	2003	2004*	Index 04/03
Hl. m . Praha	510	259	24	21	17	0,81
Středočeský	11 300	9 373	7 410	7 458	7 538	1,01
Jihočeský	7 974	7 150	5 184	4 754	5 218	1,10
Plzeňský	3 389	2 681	2 185	1 779	1 635	0,92
Karlovarský	422	367	251	230	263	1,14
Ústecký	3 893	3 097	1 143	1 021	948	0,93
Liberecký	1 097	534	528	499	434	0,87
Královéhradecký	2 812	1 989	1 526	1 399	1 318	0,94
Pardubický	2 630	2 311	1 895	1 756	1 826	1,04
Vysočina	16 813	15 401	13 289	12 570	11 890	0,95
Jihomoravský	6 575	5 039	2 189	2 022	2 610	1,29
Olomoucký	2 751	1 804	880	860	781	0,91
Zlínský	4 333	2 334	697	581	526	0,91
Moravskoslezský	4 699	1 798	1 113	1 032	962	0,93
ČR celkem	69 198	54 137	38 314	35 982	35 974	1,00

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * Rok 2004 – osázená plocha k 31.5. Brambory celkem (rané, konzumní, průmyslové).

Skližeň brambor celkem v t podle krajů v ČR v letech 2000 – 2004

	2000	2001	2002	2003	2004*	Index 04/03
Hl. m . Praha	10 528	5 553	468	366	464	1,27
Středočeský	222 709	197 417	159 806	133 607	190 118	1,42
Jihočeský	188 657	155 363	134 455	93 088	127 730	1,37
Plzeňský	75 910	53 846	55 332	34 568	40 226	1,16
Karlovarský	7 710	5 228	6 325	4 770	6 463	1,35
Ústecký	55 142	46 336	22 446	16 961	14 645	0,86
Liberecký	27 467	10 179	13 029	10 098	10 925	1,08
Královéhradecký	53 501	37 634	33 869	26 245	34 677	1,32
Pardubický	65 375	48 919	45 321	34 609	45 881	1,33
Vysočina	427 236	370 568	332 585	251 750	291 866	1,16
Jihomoravský	101 785	90 538	36 893	30 331	62 379	2,06
Olomoucký	61 985	37 437	18 709	15 635	21 281	1,36
Zlínský	83 073	40 053	15 791	11 001	13 388	1,22
Moravskoslezský	94 914	31 406	25 814	19 482	23 772	1,22
ČR celkem	1 475 992	1 130 477	900 843	682 511	893 815	1,31

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * Odhad podle ČSÚ k 15.8.2004

2. Stručný přehled celní ochrany EU vůči třetím zemím

Přehled smluvních celních sazeb, kterými chrání EU svůj trh vůči třetím zemím ve srovnání se smluvními celními sazbami, které ČR poskytovala při dovozu v roce 2004 v období do vstupu do EU:

Poznámka:

Obyčejným stojatým písmem jsou uvedena dovozní cla Evropské unie vůči třetím zemím.

Kurzívou jsou uvedena dovozní cla ČR platná do 30.4. 2004.

V EU existují v rámci řady položek celního sazebníku i preferenční kvóty se sníženou celní sazbou, které v tomto přehledu nejsou uvedeny. Stejně tak zde neuvádíme preferenční kvóty, které byly platné v ČR do 30.4.2004.

Brambory :

Brambory sadbové – 0701 10 00	celní sazba 4,5 % <i>celní sazba 3,2 %</i>
Brambory k výrobě škrobu – 0701 90 10	celní sazba 5,8 % <i>celní sazba 100 %</i>
Brambory rané – 0701 90 50 10 (od 1.1. do 15.5.)	celní sazba 9,6 % <i>celní sazba bez</i>
Brambory rané – 0701 90 50 20 (od 16.5. do 30.6.)	celní sazba 13,4 % <i>celní sazba 8,5 %</i>
Brambory ostatní – 0701 90 90 :	celní sazba 11,5 % <i>celní sazba 100 %</i>

Výrobky z brambor a bramborový škrob:

Brambory vařené, mražené bez příměsí – 0710 10 00	celní sazba 14,4 % <i>celní sazba bez</i>
Mouka, krupice a prášek z brambor – 1105 10 00	celní sazba 12,2 % <i>celní sazba 16 %</i>
Vločky, granule a pelety z brambor – 1105 20 00	celní sazba 12,2 % <i>celní sazba 4 %</i>
Bramborový škrob – 1108 13 00	celní sazba 166 EUR/ t <i>celní sazba 80 %</i>
Brambory vařené, jinak neupravené – 2004 10 10	celní sazba 14,4 % <i>celní sazba 18,5 %</i>
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček – 2004 10 91	celní sazba 7,6 % + zemědělský komponent <i>celní sazba 18,5 %</i>
Brambory ostatní – mražené, včetně přísad – 2004 10 99	celní sazba 17,6 % <i>celní sazba 18,5 %</i>
Brambory konzervované ve formě mouky, šrotu nebo vloček – 2005 20 10	celní sazba 8,8 % + zemědělský komponent <i>celní sazba 18,7 %</i>
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, hermeticky uzavřené, vhodné pro okamžitou spotřebu – 2005 20 20	celní sazba 14,1 % <i>celní sazba 18,7 %</i>
Ostatní konzervované brambory, nemražené – 2005 20 80	celní sazba 14,1 % <i>celní sazba 18,7 %</i>

Výrobky ze škrobu nebo přípravky na bázi škrobu :

Dextriny – 3505 10 10	celní sazba 9 % + 17,7 EUR/ 100 kg <i>celní sazba 80 %</i>
Esterifikované a etherifikované škroby – 3505 10 50	celní sazba 7,7 %
Ostatní modifikované škroby – 3505 5010 a 5020	celní sazba 9 % + 17,7 EUR/ 100kg <i>celní sazba 53,5 %</i>
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících méně než 55 % takových látek – 3809 10 10	celní sazba 8,3 % + 8,9 EUR/ 100kg
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 55 %, ale méně než 70 % takových látek – 3809 10 30	celní sazba 8,3 % + 12,4 EUR/100 kg
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 70 %, ale méně než 83 % takových látek – 3809 10 50	celní sazba 8,3 % + 15,1 EUR/100kg
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 83 % takových látek – 3809 10 90	celní sazba 8,3 % + 17,7 EURO/100kg

Celní sazba u přípravků s obsahem škrobu byla v ČR vesměs nízká (3 % nebo 5 %)